

Commentaar en opmerkingen bij de ontwerpen van staatsbegroting voor het begrotingsjaar 2014

Goedgekeurd in de algemene vergadering van het Rekenhof van 18 november 2013

INHOUD

Inleiding	5
Deel I	6
Algemene toelichting	6
1. Europees begrotingstoezicht en tenuitvoerlegging van het Two Pack	6
2. Zesde staatshervorming	7
3. Macro-economische parameters	8
4 Conformiteit van de begroting 2014 met het stabiliteits-programma 2013-2016 en het ontwerpbegrotingplan 2014	9
4.1 Evolutie van het vorderingensaldo van de gezamenlijke overheid	9
4.2 Afbouw van de overheidsschuld	11
5 Overgang van het begrotings- naar het vorderingensaldo	11
5.1 Het vorderingensaldo van "Entiteit I"	11
5.2 Het vorderingensaldo van "Entiteit II"	12
6 Ontvangsten voor derden en toegewezen ontvangsten	13
Deel II	15
Ontwerp van rijksmiddelenbegroting	15
1. Artikelen 11 tot 13 van het beschikkend gedeelte van het wetsontwerp	15
2. Algemene evolutie van de ontvangsten	15
3. Fiscale ontvangsten	17
3.1 Algemene evolutie	17
3.2 De gebruikte ramingsmethode	17
3.3 Aanvullende weerslag van de fiscale maatregelen	18
3.3.1 Herziening van de budgettaire raming van de bestaande fiscale maatregelen	18
3.3.2 Aanvullende weerslag van de strijd tegen de fraude en correcte toepassing van de wetgeving	19
3.3.3 Nieuwe fiscale maatregelen	20
4 Niet-fiscale ontvangsten	22
4.1 Algemene evolutie van de niet-fiscale ontvangsten	22
4.2 Opbrengsten van de domeinen	22
4.3 Ontvangsten uit de verkoop van CO ₂ -uitstootrechten	23
4.4. Ontvangsten uit de concessievergoeding van de nummerplaten	23
Deel III	24
Ontwerp van algemene uitgavenbegroting	24
Hoofdstuk I	24
Algemeen	24

1.	Blokking van kredieten en interdepartementale provisionele kredieten	24
1.1	Administratieve blokkering van kredieten	24
1.2	Het gebruik van interdepartementale provisionele kredieten	25
2.	Saldi van de organieke fondsen	26
	Hoofdstuk II	29
	Secties van de algemene uitgavenbegroting	29
	Sectie 01 Dotaties	29
	Programma 01.34.1. Dotatie aan de Duitstalige Gemeenschap	29
	Sectie 04 – FOD Personeel en organisatie	30
	Programma 04.31.1 – Personeel en organisatie	30
	Sectie 12 – FOD Justitie	31
1	Kredieten Optifed	31
2	Programma 12.51.3 – Medische en medico-psychosociale expertise en gezondheidszorgen	31
3	Programma 12.56.0 - Gerechtskosten	32
4	Programma 12.56.1 – Gerechtelijke bijstand	33
	Sectie 13 – FOD Binnenlandse Zaken	34
	Programma 13.56.9 – Fonds politiegebouwen	34
	Sectie 16 - Landsverdediging	35
1	Begrotingsstructuur van sectie 16	35
	Sectie 17 – Federale politie en geïntegreerde werking	36
1	Programma 17.90.1 – Dotatie aan de lokale zones	36
2	Programma 17.90.2 – Geïntegreerde werking – aanwerving politieagenten	36
3	Programma 17.90.1 – Dotatie aan de Regie der Gebouwen voor het RAC-gebouw	37
4	Gedetacheerden vanuit de zones (basisallocatie 17.90.22.12.21.48)	38
5	Programma 17.90.4 – Fonds 17/1 – prestaties en cessies van materieel en producten aan derden	38
	Sectie 18 – FOD Financien	39
1	Programma 18.40.0 - Vergoeding bpost verrichtingen	39
2	Programma 18.52.0 – personeelskredieten douane en accijnzen	39
3	Programma 18.61.0 – Werkingskosten Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij	40
	Sectie 21 – Pensioenen	41
1	Begravenisvergoeding	41
2	Pensioenuitgaven NMBS	41
	Sectie 32 – FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie	42
1	Programma 32.41.0 – Dienst van de Mededinging en programma 32.41.1 – Raad van de Mededinging	42
2	Programma 32.42.1 – Fonds voor de Analyse van Aardolieproducten (FONAARDO)	42
3	Programma 32.42.3 – Financiering van het nucleair passief	43
4	Programma 32.42.4 – Sociaal Stookoliefonds	44
5	Programma 32.44.4 – Onderzoeksprogramma	44

Sectie 33 – FOD Mobiliteit en Vervoer	46
1 Programma 33.22.3 – Ombudsdienst luchtvaart en programma 33.22.4 – Ombudsdienst spoor	46
2 bpost, NMBS-groep en Beliris	46
3 Opmerkingen betreffende de begrotingsfondsen	48
3.1 Programma 33.22.2 – Begrotingsfonds Onderzoeksorgaan Scheepvaart	48
3.2 Programma 33.22.5 – Begrotingsfonds Dienst Regulering van het Spoorwegvervoer en van de Exploitatie van de luchthaven Brussel-Nationaal	48
4 Onderfinanciering van het autonoom overheidsbedrijf Belgocontrol-beheerder van het burgerlijk luchtverkeer in het luchtruim waarvoor België verantwoordelijk is	48
Deel IV	50
Sociale zekerheid	50
1 Inleiding	50
2 Transversale maatregelen	51
2.1 Onderbenutting van de budgetten	51
2.2 Strijd tegen de sociale fraude	51
3 Globaal Beheer van de werknemers	52
3.1 Ontvangsten	52
3.2 Uitgaven	53
3.2.1 Evolutie van de lopende uitgaven en de kapitaaluitgaven	53
3.2.2 Sociale prestaties (buiten geneeskundige verzorging)	53
4 Globaal Beheer van de zelfstandigen	56
4.1 Ontvangsten	56
4.2 Uitgaven	57
5 RIZIV-Geneskundige Verzorging	58
5.1 Ontvangsten	58
5.2 Uitgaven	59

Inleiding

Krachtens de bepalingen van artikel 54 van de wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat deelt het Rekenhof de Kamer van Volksvertegenwoordigers in het kader van zijn informatieopdracht inzake begrotingsaangelegenheden zijn commentaar en opmerkingen mede waartoe het onderzoek van de ontwerpen van de staatsbegroting voor het begrotingsjaar 2014 aanleiding geeft¹.

¹ *Parl. St. Kamer*, DOC 53-3069/001 (algemene toelichting), *Parl. St. Kamer*, DOC 53-3070/001 (rijksmiddelenbegroting), *Parl. St. Kamer*, DOC 53-3071/001 tot 002 (algemene uitgavenbegroting) en *Parl. St. Kamer*, DOC 53-3072/001 tot /023 (verantwoording van de algemene uitgavenbegroting).

DEEL I

Algemene toelichting

1. Europees begrotingstoezicht en tenuitvoerlegging van het Two Pack

Net als de andere lidstaten van de eurozone is België sinds de inwerkingtreding van het Two Pack op 30 mei 2013 onderworpen aan een strenger begrotingstoezicht door de Europese Commissie.

Die nieuwe regelgeving bepaalt dat de lidstaten in kwestie uiterlijk op 15 oktober hun ontwerp-begrotingsplan voor het komende jaar aan de Commissie moeten bezorgen.

Het Two Pack bepaalt dat, zodra dat document is overgezonden, de Commissie uiterlijk op 30 november een advies formuleert over de inhoud ervan. Als het onderzoek door de Commissie zware gebreken aan het licht brengt, kan aan de betrokken lidstaat gevraagd worden het ontwerp van begrotingsplan te vervolledigen of aan te passen op basis van de opmerkingen van de Commissie. Als de lidstaat bovendien onderworpen is aan een procedure wegens buitensporig tekort, kan de Commissie ook rechtstreeks een aanbeveling tot de lidstaat richten om de vastgestelde onevenwichten bij te sturen.

De Belgische regering heeft die vereiste in acht genomen en de Commissie een ontwerp van begrotingsplan bezorgd met een overzicht van de maatregelen die de diverse overheidsinstanties willen nemen om de doelstellingen te halen van het stabiliteitsprogramma 2013-2016. Het ontwerp detailleert de maatregelen die nodig zijn om in 2014 tot een nominaal vorderingensaldo van -2,1% te komen, dat er tussen 2012 en 2014 structureel op vooruit zou moeten gaan ten belope van 1,8% van het BBP. Het ontwerp van begrotingsplan van de regering voorziet ook in de opbouw van een structureel overschot ten belope van 0,75% van het BBP in 2016 en in een beperking van de schuldgraad tot minder dan 100 % van het BBP in 2013.

Bovendien detailleert het ontwerp van begrotingsplan hoe de begrotingsinspanningen gespreid zullen zijn over de componenten van entiteit I (Staat en sociale zekerheid) en die van entiteit II (gemeenschappen, gewesten en plaatselijke besturen).

In zijn economische vooruitzichten die op 5 november laatstleden gepubliceerd² werden, ging de Europese Commissie ervan uit dat het, bij ongewijzigd beleid, onmogelijk zou zijn die doelstellingen te halen vermits het vorderingensaldo van de overheid nog -2,6 % van het BBP zou bedragen in 2014 (in plaats van -2,1%) en de overheidsschuld datzelfde jaar 101,3 % van het BBP zou bedragen. Volgens diezelfde vooruitzichten zou het structureel saldo er - ondanks de verwachte economische opleving - licht op achteruitgaan tussen 2014 et 2015 (van -1,8% naar -2,0 % van het BBP).

De Europese Commissie gaf op 15 november 2013 voor het eerst haar opinie over de door de lidstaten ingediende ontwerp-begrotingsplannen. De Commissie stelde dat het door

² De ramingen dateren van vóór de verkoop van het staatsaandeel in het kapitaal van BNP Paribas Fortis, het bedrag van 3,25 miljard euro is er dus niet in verrekend. De ramingen houden bijgevolg ook geen rekening met het feit dat dit bedrag wordt aangewend om een deel van de overheidsschuld terug te betalen.

België ingediende ontwerpbegrotingsplan in grote lijnen in overeenstemming is met het stabiliteits- en groeipact.

2. Zesde staatshervorming

In het kader van de zesde staatshervorming werd op 24 juli 2013 bij de Kamer een voorstel van bijzondere wet ingediend tot hervorming van de financiering van de gemeenschappen en de gewesten, tot uitbreiding van de fiscale autonomie van de gewesten en tot financiering van de nieuwe bevoegdheden³. Het voorstel ligt thans nog ter tafel.

Zowel de rijksmiddelenbegroting als de algemene uitgavenbegroting houden rekening met sommige wijzigingen die vervat zijn in dat voorstel van bijzondere wet⁴.

De gemeenschappen en de gewesten zouden 250 miljoen euro bijdragen tot de sanering van de overheidsfinanciën⁵. Die bijdrage houdt in dat de gedeelten van de belastingen die aan de gemeenschappen en gewesten zijn toegewezen⁶, met 247,5 miljoen euro worden teruggeschroefd en dat de dotaties aan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en aan de Duitstalige Gemeenschap⁷ globaal met 2,5 miljoen euro dalen.

De inhouding op de belastinggedeelten zal vanaf 1 juli 2014 maandelijks worden uitgevoerd naar rato van 1/6 van het bedrag van de bijdrage tot de sanering van elk van de entiteiten⁸.

De integrale compensatie van de vrijstelling van onroerende voorheffing voor bepaalde gebouwen (de zogenaamde dode hand)⁹ bedraagt 98,5 miljoen euro¹⁰ en is terug te vinden in sectie 13 van de begroting ten gunste van de gemeenten en de gewesten. Volgens de verantwoordingen¹¹ aangaande de onroerende voorheffing voor sommige gebouwen van gemeenten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gaat het om voorlopige cijfers tot de kadastrale inkomens in 2014 gekend zijn.

³ Parl. stuk Kamer DOC 53 2974/001.

⁴ Algemene toelichting p. 8 en 9.

⁵ Algemene toelichting p. 27. Het gaat om de toepassing van artikel 74 van het wetsvoorstel tot invoeging van een artikel 81*quinquies* in de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten. Volgens artikel 80 van het wetsvoorstel moet dat artikel, net als artikel 76, in werking treden op 1 januari 2014.

⁶ Cf. deel II – Ontwerp van rijksmiddelenbegroting.

⁷ Cf. deel III – Ontwerp van algemene uitgavenbegroting.

⁸ Parl. stuk Kamer DOC 53 2974/001, p. 87.

⁹ Artikel 76 van het wetsvoorstel wijzigt artikel 6 van de bijzondere wet van 19 juli 2012 houdende een correcte financiering van de Brusselse instellingen, en bepaalt dat artikel 2 van diezelfde wet in werking treedt op 1 januari 2014. Artikel 2 wijzigt artikel 63 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 door te bepalen dat de dode hand integraal gecompenseerd moet worden en door een 4^e lid aan het artikel toe te voegen.

¹⁰ Met toepassing van artikel 63, § 4, van de bijzondere wet van 16 januari 1989: 15,6 miljoen euro op basisallocatie 13 40 40 43 21 07 - Betaling van de derving van opcentiemen aan de Vlaamse en Waalse gemeenten en 3,2 miljoen euro op de nieuwe basisallocatie 13 40 40 45 31 03 – Betaling van de derving van onroerende voorheffing aan de gewesten, 13,6 miljoen euro op de nieuwe basisallocatie 13 40 40 45 31 04 – Betaling van de derving van opcentiemen van de agglomeratie Brussel Hoofdstedelijk Gewest en 66,1 miljoen euro op basisallocatie 40 40 45 31 07 – betaling van de derving van gemeentelijke opcentiemen aan het Brussel Hoofdstedelijk Gewest.

¹¹ Parl. stuk Kamer Doc 53 3072/008, p.18.

Door de inwerkingtreding van die nieuwe bepalingen op 1 januari 2014 worden de kredieten geschrapt die bestemd waren om het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een forfaitaire dotatie te garanderen bij wijze van compensatie voor de dode hand¹².

Het tweede luik van de correcte financiering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dat eveneens in werking treedt op 1 juli 2014¹³, wordt integraal geboekt ten belope van 32 miljoen euro om een deel van het inkomstenverlies te compenseren dat is ontstaan doordat pendelaars die in Brussel werken maar in het Vlaams of in het Waals Gewest wonen, belast worden daar waar ze hun verblijfplaats hebben¹⁴, en ten belope van 117 miljoen euro om een deel van het inkomstenverlies te compenseren dat is ontstaan door de aanwezigheid van ambtenaren van internationale instellingen¹⁵.

In verband met die internationale ambtenaren stelt het wetsvoorstel dat de middelen zullen bestaan uit een gedeelte van de opbrengst van de federale personenbelasting. Voor de pendelaars ontvangt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest middelen via een horizontaal mechanisme, namelijk een tenlasteneming door het Vlaams en het Waals Gewest¹⁶ die wordt aangerekend op hun aandeel in de personenbelasting.

3. Macro-economische parameters

Voor de opmaak van de begroting werden de ramingen van het Monitoringcomité¹⁷ van 23 september 2013 als vertrekbasis genomen. Deze ramingen werden opgemaakt bij ongewijzigd reglementair kader en waren gebaseerd op de economische begroting van 14 september 2013, gepubliceerd door het Federaal Planbureau (FPB).

In de economische begroting wordt uitgegaan van een economische groei van 0,1% van het bbp in 2013 en 1,1% van het bbp in 2014. Voor 2014 stemt dit overeen met de herfstprognose van de Europese Commissie¹⁸ en ligt in de lijn van de belangrijkste andere prognoses¹⁹. Het Federaal Planbureau wijst er op dat het internationaal scenario uitermate onzeker blijft. De voornaamste neerwaartse risico's bestaan uit een heropflakking van de Europese schulden crisis (bijv. door politieke instabiliteit of nieuwe financiële problemen in één of meerdere eurolanden), een sterke groeivertraging in China en de andere opkomende landen alsook een te forse algemene stijging van de langetermijnrentevoeten (wat krediet duurder maakt). Die zouden het scenario van een verdere heropleving van de Europese economie in gevaar kunnen brengen. Omgekeerd kan een sterker dan verwacht vertrouwensherstel leiden tot een meer uitgesproken herneming van de wereldeconomie. Ten slotte blijft de evolutie van

¹² Basisallocatie 13 40 40.45.31.08 Complement Dode Hand voor het Brussel Hoofdstedelijk Gewest, ten belope van 24 miljoen euro in 2012 en 2013.

¹³ Cf. algemene toelichting p.27.

¹⁴ Artikel 63 van het wetsvoorstel tot invoeging van een artikel 64^{quater} in de bijzondere wet van 16 januari 1989. Voor de inwerkingtreding: zie artikel 80 van het wetsvoorstel.

¹⁵ Artikel 64 van het wetsvoorstel tot invoeging van een artikel 64^{quinquies} in de bijzondere wet van 16 januari 1989. Voor de inwerkingtreding, zie artikel 80 van het wetsvoorstel.

¹⁶ Voor het jaar 2014: bedragen ingehouden op de middelen toegekend krachtens artikel 33 van de bijzondere wet. Voor de volgende jaren: op de middelen toegekend krachtens artikel 35^{decies}.

¹⁷ Het Monitoringcomité werd opgericht in de Ministerraad van 7 mei 2010 met als een van de belangrijkste taken voor de onderhandelaars of voor de nieuwe regering een voorafbeelding te maken van de begroting van Entiteit I bij ongewijzigd beleid, voor 2011-2014.

¹⁸ De Europese Commissie raamt de groei van het bbp in 2013 op 0,1% en voor 2014 op 1,1%, European Economic Forecast, herfst 2013, p. 47.

¹⁹ De NBB evenals de OESO ramen voor 2013 een nulgroei en voor 2014 een groei van het bbp op 1,1%. (cf. Economische indicatoren nr. 2013-45 van 8 november 2013), terwijl het IMF de groei van het bbp in 2013 op 0,1% en op 1,0% voor 2014 (World economic outlook, october 2013, p. 56).

de internationale oliepijzen onzeker en sterk afhankelijk van de geopolitieke situatie in het Midden-Oosten.

4 Conformiteit van de begroting 2014 met het stabiliteitsprogramma 2013-2016 en het ontwerpbegrotingplan 2014

Op 26 april 2013 werd het stabiliteitsprogramma van België 2013-2016 (na goedkeuring door de federale Ministerraad) overlegd met de Gemeenschappen en Gewesten op de Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting. Het werd op dezelfde datum aan het federaal Parlement voorgesteld.

Het stabiliteitsprogramma is gebaseerd op de aanbevelingen van maart 2013 van de Hoge Raad van Financiën²⁰. Het stabiliteitsplan stelt voor 2013 een structureel saldo van -1,8% van het bbp voorop. De Hoge Raad van Financiën adviseerde daarnaast om voor 2014 een verbetering van het structureel saldo van 0,6% van het bbp te realiseren waarbij het vorderingensaldo voor 2014 op -2,1% van het bbp zou uitkomen.

De Hoge Raad van Financiën meent tevens dat door het terugdringen van het tekort er vanaf 2014 op basis van de gehanteerde groei- en interestprognoses een vermindering van de schuldgraad kan worden gerealiseerd.

Voor 2015 en 2016 worden verbeteringen van het structureel saldo van 1,2% en 0,75% van het bbp vooropgezet, waarbij een structureel evenwicht in 2015 wordt bereikt.

Ook in het ontwerp van begrotingsplan zoals ingediend bij de Europese Commissie in oktober 2013, houdt de Belgische regering het voornemen aan om in 2014 het vorderingensaldo te beperken tot -2,1% en het structureel vorderingensaldo tot -1,2%. Het stelt echter dat bij ongewijzigd beleid en rekening houdend met de gehanteerde groeihypothese en de doelstelling voor het vorderingensaldo de schuldgraad 100,2% van het bbp zal bedragen. Het voorliggende begrotingsontwerp herneemt deze doelstellingen.

4.1 Evolutie van het vorderingensaldo van de gezamenlijke overheid

De Belgische overheid heeft zich verbonden om de overheidsfinanciën in 2015 opnieuw structureel in evenwicht te brengen. In onderstaande tabel wordt het aangepaste groeipad weergegeven.

²⁰ Advies begrotingstraject ter voorbereiding van het stabiliteitsprogramma 2013-2016, Hoge Raad van Financiën, Afdeling Financieringsbehoeften van de overheid, maart 2013.

Tabel – Structureel en genormeerd vorderingensaldo voor de gezamenlijke overheid (in percentages van het bbp)

Jaar	2012	2013	2014	2015	2016
Structureel vorderingensaldo	-2,9% ²¹	-1,8%	-1,2%	0,0%	0,75%
Genormeerd vorderingensaldo voor de gezamenlijke overheid	-3,9%	-2,54% à 2,15 ²²	-2,1%	-0,8%	0,2%
Entiteit I	-2,5%	-2,15%	-2,2%	-0,9%	0,2%
Entiteit II	-0,4%	-0,0%	0,1%	0,1%	0%

Bron: Het stabiliteitsprogramma van België (2013-2016), p.11 en 13

Het vorderingensaldo wordt opgemaakt voor "Entiteit I" die de federale overheid en de sociale zekerheid omvat en "Entiteit II" die betrekking heeft op de Gemeenschappen en Gewesten en de lokale overheden.

Het vorderingentekort wordt voor het begrotingsjaar 2014 geraamd op -2,1% van het bbp. Het tekort voor het jaar 2014 situeert zich bij de federale overheid. Voor "Entiteit II" (Gemeenschappen, Gewesten en lokale overheden) wordt een overschot van 0,1% vooropgesteld. Voor "Entiteit I" wordt uitgegaan van een evenwicht in de sociale zekerheid omdat de Staat hiervoor een evenwichtsdotatie toekent van 6.170,9 miljoen euro of bijna 1,6% van het bbp.

Het structureel vorderingensaldo geldt als belangrijke internationale referentie voor het beoordelen van de budgettaire toestand van een land. Het structureel saldo wordt bepaald door het genormeerd vorderingensaldo (-2,1%) te corrigeren met de door de regering geraamde effecten van eenmalige en andere tijdelijke maatregelen (-0,1% van het bbp)²³ en met een cyclische component voor de compensatie van de negatieve output gap (+1%)²⁴.

Voor het begrotingsjaar 2014 heeft de regering zich geëngageerd om het structureel tekort van de gezamenlijke overheid terug te dringen tot 1,2% van het bbp, hetzij een verbetering van 0,6% van ten opzichte van 2013 en 1,7% ten opzichte van 2012 dat als referentiejaar geldt. Het streven van de regering tot een structurele verbetering van het vorderingensaldo met 0,6% is in overeenstemming met stabiliteitsprogramma 2013-2016 van april 2013.

Zoals aangehaald onder punt 1 van dit deel, gaat de Europese Commissie in zijn economische vooruitzichten die op 5 november jongstleden werden gepubliceerd ervan

²¹ Gerealiseerd structureel saldo.

²² Bij een verbetering van het structureel saldo tot -1,8% van het bbp wordt een vorderingensaldo van -2,54% bereikt waarbij aanvullende eenmalige maatregelen (om de schuldgraad terug te dringen) tot een verbetering van het vorderingensaldo tot -2,15% mogelijk zijn.

²³ Deze eenmalige maatregelen zijn de fiscale regularisatie (101 miljoen euro – entiteit I), de verkoop van rijkswachtgebouwen (20 miljoen euro – entiteit I), de verkoop van glasvezelnetwerk door het Waals Gewest (65 miljoen euro - entiteit II) en de verkoop van terreinen door het Brussels Gewest (35 miljoen euro - entiteit II).

²⁴ De cyclische component bedraagt 54% van de (negatieve) output gap (-1,8% van het bbp in 2014). Een negatieve output gap betekent dat het reële bbp kleiner is dan het potentiële bbp. De output gap vermindert met 0,2 van het bbp ten opzichte van 2013 (-2,0% van het bbp).

uit dat, bij ongewijzigd beleid, België mogelijks zijn budgettaire doelstellingen voor 2014 niet zal halen (zie tabel hieronder). De Europese Commissie schat immers het vorderingensaldo op -2,6% van het bbp (i.p.v. 2,1% van het bbp), het structureel vorderingensaldo op -1,8% van het bbp (i.p.v. -1,2%) en de schuldgraad op 101,3% (i.p.v. 100,2% van het bbp – zie punt 4.2²⁵).

Tabel - Gezamenlijk Belgisch overheidstekort 2014 – prognose EU en ontwerpbegrotingsplan (%bbp)

	Ontwerp- begrotingsplan	EU prognose herfst 2013
Structureel tekort 2013	-1,8	-2,2
Nominaal tekort 2013	-2,5	-2,8
Structureel tekort 2014	-1,2	-1,8
Nominaal tekort 2014	-2,1	-2,6

4.2 Afbouw van de overheidsschuld

De NBB becijferde de overheidsschuld voor 2012 in haar laatste kennisgeving in het kader van de buitengewone tekortenprocedure op 375,1 miljard euro of 99,8% van het bbp²⁶.

Door de lage economische groei in 2013 kan de endogene groei van de schuld in 2013 niet worden gecompenseerd door de groei van het bbp waardoor de schuldgraad, bij een vorderingensaldo van -2,5%, zou toenemen met 0,8% van het bbp. Om de schuldgraad in 2013 niet boven de 100% te laten uitstijgen moest de weerslag van de exogene maatregelen en factoren -0,6% van het bbp te bedragen. Om de schuldgraad beneden de 100% te brengen heeft de regering besloten haar aandeel in BNP Paribas Fortis te verkopen voor een prijs van 3,25 miljard euro. Dit zou de schuldgraad aan het einde van 2013 verlagen tot vermoedelijk 99,6% van het bbp. Hiermee komt de regering tegemoet aan haar engagement om de schuldgraad in 2013 onder de 100% te brengen.

Door de hogere groeiverwachtingen voor 2014 (en het lagere geraamde vorderingensaldo) zou de schuldgraad in 2014 afnemen met bijna 0,5% van het bbp. In tegenstelling tot 2013 verhogen de exogene factoren de schuldgraad echter met bijna 0,7% van het bbp²⁷. Hierdoor zal de geraamde schuldgraad in 2014 terug licht toenemen tot 99,8%.

5 Overgang van het begrotings- naar het vorderingensaldo

5.1 Het vorderingensaldo van "Entiteit I"

"Entiteit I" omvat de federale overheid en de sociale zekerheid. Voor de berekening van het vorderingensaldo worden op het begrotingsaldo een aantal correcties toegepast.

²⁵ Daarbij werd nog geen rekening gehouden met de verkoop van het aandeel van de Belgische Staat in BNP Paribas fortis.

²⁶ Reporting of Government Deficits and Debt Levels in accordance with Council Regulation (EC) N° 479/2009, as amended and the Statements contained in the Council minutes of 22/11/1993, NBB, 27 september 2013.

²⁷ In 2013 is er onder meer een grotere terugbetaling van de lening aan KBC (1,7 miljard euro tegenover 0,5 miljard euro in 2014). Daarnaast zijn er 1,4 miljard euro inkomsten aan uitgiftepremies in 2013 terwijl er voor 2014 hiervoor een uitgave wordt geraamd van 0,5 miljard euro. Verder wordt in 2013 0,9 miljard euro ontvangen voor de verkoop van Royal Park Investments. Daartegenover daalt de (negatieve) impact van de verrichtingen ESM en EFSF van 2,1 miljard euro in 2013 tot 1,1 miljard euro in 2014.

Deze correcties vloeien onder meer voort uit de definitie van de perimeter van de overheidssector, verschillen in het moment van registratie, correcties voor financiële en niet-financiële transacties en diverse andere correcties.

Met betrekking tot het primair vorderingensaldo "Entiteit I" wordt in de algemene toelichting een overzicht van deze correcties weergegeven²⁸. De gegevens van de tabel 18²⁹ (federale overheid) en de tabel 19³⁰ (sociale zekerheid) worden in de commentaar toegelicht. Voor de federale overheid bedragen de correcties voor het begrotingsjaar 2014 -560 miljoen euro (ten opzichte van vermoedelijk -1,1 miljard euro voor 2013)³¹ en voor de sociale zekerheid 2 miljoen euro (ten opzichte van vermoedelijk -34 miljoen euro voor 2013).

Het Rekenhof merkt op dat de algemene toelichting op dit vlak weinig duidelijkheid verschaft. Aan de hand van de door de FOD Budget en Beheerscontrole verstrekte informatie heeft het Rekenhof echter kunnen vaststellen dat deze correcties voldoende onderbouwd zijn. Voor de federale overheid is de positieve correctie voor verschillen in boekingsmoment voor de belastingen (581,3 miljoen euro) gelijk aan het verschil tussen de geraamde ontvangsten op ESR-basis en deze op kasbasis³².

Het Rekenhof stelt vast dat bij de bepaling van het vorderingensaldo voor de niet-fiscale ontvangsten rekening wordt gehouden met de kasontvangsten en niet met de vastgestelde rechten (die 125,8 miljoen euro hoger liggen). Uit voorzichtigheid werden deze ontvangsten op kasbasis geraamd³³.

5.2 Het vorderingensaldo van "Entiteit II"

"Entiteit II" omvat de Gemeenschappen en de Gewesten en de lokale besturen. Voor "Entiteit II" wordt in de algemene toelichting voor 2014 een saldo van +0,1% van het bbp vooropgesteld³⁴, waarbij dit saldo door de lokale overheden zal worden gerealiseerd.

De algemene toelichting bevat geen precieze informatie over de berekening van het vorderingensaldo van "Entiteit II". Aan de hand van de verschillende initiële begrotingen 2014 van de Gemeenschappen en Gewesten kan worden vastgesteld dat de doelstelling in overeenstemming is met de initiële begrotingen. Het Rekenhof stelt vast dat de algemene toelichting geen informatie bevat over de wijze van raming van het vorderingensaldo van de lokale besturen en van de elementen die daarbij in aanmerking

²⁸ Algemene toelichting, p. 41-46.

²⁹ Algemene toelichting, p. 42.

³⁰ Algemene toelichting, p. 45.

³¹ De ESR-correctie is in 2014 minder negatief dan de vermoedelijke correctie voor 2013 (verschil van +540 miljoen euro). Dit verschil wordt voornamelijk verklaard door een minder negatieve correctie voor de bijdrage aan de Europese Unie in 2014 en het niet van toepassing zijn van een negatieve correctie voor niet ESR-aanrekenbare dividendontvangsten (van het RPI) in 2014.

³² Het verschil voor de fiscale ontvangsten volgens de tabellen IV – Totale ontvangsten 'ESR' (algemene toelichting, p. 103) en Va – Totale ontvangsten 'kasbasis' (algemene toelichting, p. 104) bedraagt 2.564,9 miljoen euro. Van dit verschil moeten echter de vrijstellingen voor bedrijfsvoorheffing (1.958,4 miljoen euro) en een gewestelijk deel in het verschil (25,2 miljoen euro) in mindering worden gebracht om de federale overgangscorrectie te bepalen.

³³ Volgens de ESR reglementering moeten deze ontvangsten op basis van de vastgestelde rechten worden aangerekend. Indien een gedeelte waarschijnlijk niet zal kunnen worden geïnd, kunnen de nodige correcties worden aangebracht. De FOD Budget en Beheerscontrole is van oordeel dat de strikte toepassing van de in de rijksmiddelenbegroting geraamde vastgestelde rechten voor de niet-fiscale ontvangsten om een aantal redenen niet realistisch was. Daarbij wordt de overheid soms geconfronteerd met het probleem dat sommige vastgestelde rechten oninvorderbaar zijn en staat de procedure om de impact hiervan te bepalen nog niet op punt.

³⁴ Het nulsaldo voor "Entiteit II" is in overeenstemming met het stabiliteitsprogramma van april 2012.

werden genomen (bijvoorbeeld recente begrotingscijfers)³⁵. In de publicatie van het Federaal Planbureau en de Nationale Bank van België van 13 september 2013 wordt dit vorderingensaldo geraamd op een tekort van bijna -0,1% van het bbp. De financiële situatie van de lokale overheden moet nog verder worden onderzocht om tot een meer nauwkeurige raming van hun vorderingensaldo te komen.

6 Ontvangsten voor derden en toegewezen ontvangsten

Voor 2014 is van de totale kasontvangsten van 114.105 miljoen euro een bedrag van 62.663,3 miljoen euro afkomstig van de ontvangsten voor derden en de toegewezen ontvangsten³⁶. Die ontvangsten worden in de algemene toelichting in detail belicht, maar deze maakt geen uitsplitsing tussen de ontvangsten voor derden en de toegewezen ontvangsten.

De uitsplitsing geeft volgend resultaat: 10.551,8 miljoen euro voor de ontvangsten voor derden en 52.111,8 miljoen euro voor de toegewezen ontvangsten. Wanneer men de toegewezen ontvangsten in de algemene toelichting vergelijkt met die van de algemene uitgavenbegroting³⁷, komt men tot een verschil van 15,4 miljoen euro, afkomstig van de alternatieve financiering van de sociale zekerheid door de accijnsontvangsten. Dat verschil wordt in de verantwoordingsdocumenten niet verklaard.

³⁵ Ingevolge de richtlijn 2011/85/EU van de Raad van 8 november 2011 tot vaststelling van voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten zullen de lagere overheden (vanaf 2014) driemaandelijks begrotingsgegevens beschikbaar moeten stellen. De Hoge Raad van Financiën stelde in maart 2012 dat deze vereiste voor de Belgische lokale overheden een uitdaging vormt.

³⁶ Tabel Va en tabel V b, blz. 104 en 105 van het bovenvermeld document.

³⁷ Parl. Doc., Kamer, DOC 53 3071/002, blz. 657 e.v.

Tabel – Toewijzingsfondsen in miljoen euro

Toegewezen ontvangsten	Tabellen VIIa en VIIb van de algemene toelichting	Volgens de algemene uitgavenbegroting
Aan de gemeenschappen, de gewesten, de Franse en de Vlaamse Gemeenschapscommissie	11.281,6 22.850,0	34.131,54
Totaal	34.131,6	
Aan de sociale zekerheid	17.691,5	17.706,95
Aan de politiezones	166,4	166,39
Diversen	122,3 ³⁸	122,30
Totaal	52.111,8	52.127,18

Bron: Algemene toelichting en Algemene uitgavenbegroting

Het Rekenhof heeft ook de bedragen van de aan de sociale zekerheid toegewezen ontvangsten vergeleken met de bedragen van de overdrachten bestemd voor de sociale zekerheid ten laste van de algemene ontvangsten van de federale Staat vermeld in het 4^e deel van de algemene toelichting in verband met de sociale bescherming³⁹. De verschillen spruiten voort uit het feit dat in het 4e deel de bedragen voor het fonds voor sluiting (nagenoeg 4 miljoen euro) en voor de alternatieve financiering van de sociale Maribel (nagenoeg 93 miljoen euro) werden vergeten.

Nog voor 2013 leggen de notificaties van het monitoringcomité van 23 september 2013⁴⁰ voor de “overdrachten naar het RIZIV”, beoogd in artikel 66, § 13, van de programmawet van 2 januari 2001 de overdracht voor het globaal beheer van de werknemers op 998 miljoen euro vast en die voor het globaal beheer van de zelfstandigen op 99 miljoen euro. Zulks impliceert verminderingen ten belope van respectievelijk 312,6 miljoen euro en 32,0 miljoen euro van de reeds in 2013 toegekende bedragen op basis van het koninklijk besluit van 6 juni 2013⁴¹. Uit inlichtingen van de administratie blijkt dat geen wijziging van dat koninklijk besluit gepland is om rekening te houden met de door het monitoringcomité voorziene verminderingen.

Voor 2014 houdt de algemene toelichting⁴² rekening met een daling van de sociale werkgeversbijdragen met 1 %, die zou worden gecompenseerd door een stijging van de alternatieve financiering ten belope van 996 miljoen euro⁴³.

Het Rekenhof stelt vast dat die regeringsbeslissing⁴⁴ niet wordt uiteengezet in de begrotingsdocumenten.

³⁸ Tabel VII b, blz. 109, men komt aan het bedrag van 122,3 door van het totaal van de diversen (326,2) het bedrag van het toewijzingsfonds politiezones (166,4) en de ontvangsten voor derden (37,5) af te trekken.

³⁹ Algemene toelichting, blz. 109, tabel VII b en blz. 163, tabel I.3.1.

⁴⁰ Cf. notificaties van het monitoringcomité van 23 september 2013, blz. 75 en 80: tabel 35 : Alternatieve financiering – Globaal beheer van de werknemers, en tabel 40 : Alternatieve financiering – Globaal beheer van de zelfstandigen.

⁴¹ Cf. het koninklijk besluit van 6 juni 2013 dat 1.310.627.000 euro toewijst voor het globaal beheer van de loontrekkenden en 131.013.000 euro voor het globaal beheer van de zelfstandigen.

⁴² Algemene toelichting, blz. 31 en blz. 163 (voetnoot).

⁴³ Zowel in het deel toegewezen ontvangsten, blz. 107 en volgende als voor het vierde deel in verband met de stelsels van sociale bescherming, blz. 157 e.v.

⁴⁴ Cf. notificatie van de ministerraad van 10 oktober 2013.

DEEL II

Ontwerp van rijksmiddelenbegroting

1. Artikelen 11 tot 13 van het beschikkend gedeelte van het wetsontwerp

De bedragen die vermeld staan in de artikelen 11 tot 13 van het beschikkend gedeelte van de rijksmiddelenbegroting houden rekening met bepaalde wijzigingen die vervat zijn in het voorstel van bijzondere wet tot hervorming van de financiering van de gemeenschappen en de gewesten, tot uitbreiding van de fiscale autonomie van de gewesten en tot financiering van de nieuwe bevoegdheden⁴⁵.

De impact van de zesde staatshervorming op de ontwerpen van begroting 2014 wordt uiteengezet in het deel over de algemene toelichting.

2. Algemene evolutie van de ontvangsten

De totale geraamde kasontvangsten (lopende en kapitaal) voor de initiële begroting 2014 bedragen 114.105,0 miljoen euro, zijnde een stijging van respectievelijk 2,9% en 3,1% ten opzichte van de gerealiseerde ontvangsten 2012 (110.914,1 miljoen euro) en de vermoedelijke gerealiseerde ontvangsten 2013 (110.703,7 miljoen euro). De afdrachten (derdengelden en toewijzingen) bedragen 62.663,3 miljoen euro. Ten opzichte van de gerealiseerde ontvangsten 2012 en de vermoedelijke gerealiseerde ontvangsten 2013 stijgen deze afdrachten respectievelijk met 4.097,1 miljoen euro (zijnde 7,0%) en 3.294,7 miljoen euro (zijnde 5,5%).

Het saldo, ten belope van 51.441,7 miljoen euro, wordt aangerekend op de rijksmiddelenbegroting. Dit saldo daalt met 1,7% (-906,3 miljoen euro) ten opzichte van de gerealiseerde ontvangsten 2012 en blijft zo goed als status quo (+0,2% of +106,6 miljoen euro) ten opzichte van de vermoedelijk gerealiseerde ontvangsten 2013. Het aandeel van de rijksmiddelen ten opzichte van de totale ontvangsten (45,1%) daalt verder ten opzichte van de gerealiseerde ontvangsten 2012 (47,2%) en de vermoedelijke gerealiseerde ontvangsten 2013 (46,1%). De rijksmiddelen worden verder besproken in de punten 2 en 3 van dit hoofdstuk.

⁴⁵ Parl. St. Kamer DOC 53 2974/001.

Tabel – De totale lopende en kapitaalontvangsten (in miljoen euro)

	Gerealiseerde ontvangsten 2012	Vermoedelijke gerealiseerde ontvangsten 2013	Initieel 2014
Totale kasontvangsten	110.914,1	110.703,7	114.105,0
Totale afdrachten	58.566,2	59.368,6,5	62.663,3
<i>Europese Unie</i>	2.597,3	2.505,4	2.605,0
<i>Gewesten</i>	17.935,2	18.622,0	19.190,6
<i>Gemeenschappen</i>	22.103,7	22.245,3	22.850,0
<i>Sociale Zekerheid</i>	15.643,8	15.625,7	17.691,5
<i>Diversen</i>	286,2	370,2	326,2
Totale rijksmiddelen	52.347,9	51.335,1	51.441,7
Percentage van de rijksmiddelen	47,2%	46,4%	45,1%

Bron: algemene toelichting

De stijging van de totale ontvangsten komt bijna integraal ten goede aan de afdrachten. De stijging van de afdrachten situeert zich bij de Europese Unie (+4,0% ten opzichte van de vermoedelijke gerealiseerde ontvangsten 2013), de Gewesten (+3,1%), de Gemeenschappen (+ 2,7%) en de sociale zekerheid (+ 13,2%). De diverse kleinere afdrachten dalen (-11,9%).

De stijging van de afdrachten aan de sociale zekerheid is vooral toe te wijzen aan toename van de afdrachten door de BTW-inkomsten en de bedrijfsvoorheffing⁴⁶. De daling van de diverse afdrachten is in hoofdzaak toe te schrijven aan de dalende afdracht aan het toewijzingsfonds politiezones in het kader van de verkeersveiligheid.

Volledigheidshalve wordt meegegeven dat de opbrengsten uit de rijksschuld (leningen en de terugbetalingen van effecten in portefeuille) op 45.770,5 miljoen euro worden geraamd⁴⁷. Deze ontvangsten komen evenwel volledig toe aan het beheer van de rijksschuld en hebben geen invloed op het vorderingensaldo⁴⁸.

⁴⁶ De stijgende afdracht van de bedrijfsvoorheffing kadert in de relancemaatregel van de regering waarbij de vrijstelling van de bedrijfsvoorheffing van 1% wordt omgezet in een vermindering van de werkgeversbijdragevoet van 1%.

⁴⁷ Algemene toelichting, tabel 1, p. 84-85. Rijksmiddelen, Titel III – Opbrengst van leningen en aanverwante verrichtingen zonder invloed op het netto te financieren saldo, p. 53

⁴⁸ De opbrengsten van de leningen en de terugbetalingen van effecten in portefeuille hebben respectievelijk een ESR-code "9" en "8".

3. Fiscale ontvangsten

3.1 Algemene evolutie

De totale fiscale ontvangsten op kasbasis worden geraamd op 109.027,7 miljoen euro. In vergelijking met het bedrag voorzien in de gerealiseerde ontvangsten 2012 bedraagt de stijging 9,7% (+ 9.661,2 miljoen euro). Ten opzichte van de geraamde gerealiseerde ontvangsten 2013 bedraagt de stijging 6.391,4 miljoen euro, zijnde een stijging van 6,2%.

In het verslag van het Monitoringscomité van 23 september 2013 dat als basis heeft gediend voor de initiële begroting 2014, werden deze ontvangsten voor 2014 geraamd op 107.875,9 miljoen euro. Er wordt dus in de initiële begroting 2014 een bijkomende ontvangst van 1.151,8 miljoen euro voorzien. Deze stijging wordt in hoofdzaak verklaard door de opbrengst van bijkomende fiscale maatregelen en relancemaatregelen beslist tijdens het begrotingsconclaf van 10 oktober 2013 voor een totaal bedrag van 1.126,8 miljoen euro.

De vrijstelling van bedrijfsvoorheffing van 1%⁴⁹ wordt omgezet naar een vermindering van de werkgeversbijdragevoet voor een bedrag van 996,0 miljoen euro. Deze maatregel leidt tot een vermindering van de fiscale uitgaven en dus tot een verhoging van de fiscale ontvangsten (en in het bijzonder van de bedrijfsvoorheffing). Om de daling aan inkomsten voor sociale zekerheid als gevolg van de vermindering van werkgeversbijdrage te ondervangen, wordt de alternatieve financiering voor de sociale zekerheid verhoogd met 996,0 miljoen euro (wat de toename van de afdrachten aan de sociale zekerheid verklaart – zie punt 3.1 van Deel IV).

De andere fiscale maatregelen en relancemaatregelen worden besproken onder punt 3.3.

3.2 De gebruikte ramingsmethode

De ontvangsten uit de personenbelastingen, de vennootschapsbelasting, de BTW en de accijnzen worden geraamd op basis van een gedessaggreerde macro-economische methode. De overige (kleinere) posten van de fiscale ontvangsten worden berekend door de bevoegde fiscale administraties⁵⁰.

Om beter in overeenstemming te zijn met de Europese begrotingsrichtlijnen en te anticiperen op de toepassing van de nieuwe financieringswet⁵¹, heeft de studiedienst van FOD Financiën de tot op heden aangewende gedessaggreerde methode voor raming van fiscale ontvangsten op een aantal punten aangepast (zie algemene toelichting, p. 94).

Concreet houden deze wijzigingen in dat de geïnde ontvangsten op ESR-basis worden geraamd en daarna naar de geïnde ontvangsten op kasbasis worden omgezet. Tot op heden gold het omgekeerde. De raming van de vennootschapsbelasting blijft hierop wel een uitzondering. In afwachting van een nieuw ramingsmodel voor de

⁴⁹ De economische herstelwet van 27 maart 2009 voorziet in een algemene vrijstelling van de doorstorting van bedrijfsvoorheffing van 1% op voorwaarde dat de bedrijfsvoorheffing op die bezoldiging volledig wordt ingehouden. De bedoeling van de regering was de loonkost voor de ondernemers structureel te verminderen.

⁵⁰ Het betreft bijvoorbeeld de successierechten, diversen en boeten, de verkeersbelasting, enz...

⁵¹ De nieuwe methode zou moeten toelaten zowel de federale als de gewestelijke (personen)belasting te ramen i.p.v. een afzonderlijke methode voor elk van de (personen)belastingen.

vennootschapsbelasting, worden de inkomsten uit de vennootschapsbelasting nog steeds geraamd op kasbasis en daarna gecorrigeerd naar ESR-basis.

De raming van totale fiscale ontvangsten op ESR-basis bedraagt 111.592,6 miljoen euro, terwijl de ontvangsten op kasbasis op de 109.027,7 miljoen euro worden geraamd (zie tabel hieronder). Het grote verschil tussen beide ramingen (2.564,9 miljoen euro – zie tabel hieronder) is in hoofdzaak toe te schrijven aan de inkomsten uit de directe belastingen en in het bijzonder de bedrijfsvoorheffing (2.085,1 miljoen euro) en de kohieren (452,0 miljoen euro). Uit ESR-oogpunt worden de inkomsten uit de bedrijfsvoorheffing (46.779,9 miljoen euro) immers bruto geraamd, dus zonder rekening te houden met de diverse vrijstellingen, die gelden op de bedrijfsvoorheffing⁵². Vanuit het oogpunt van de kasontvangsten, moeten deze vrijstellingen in mindering worden gebracht van de bedrijfsvoorheffing. Het verschil in de kohieren wordt verklaard door de verschuiving in tijd van de aanrekening van de fiscale uitgaven.

De nieuwe methode werd niet getoetst aan de oude door voorspellingen met elkaar te vergelijken. Ze is daarentegen gevalideerd door het uitvoeren van ex-posttesten, waarbij de verwezenlijkte ontvangsten vergeleken werden met de geraamde ontvangsten die verkregen zouden zijn met de nieuwe schattingsmethode.

3.3 Aanvullende weerslag van de fiscale maatregelen

De netto-weerslag van de fiscale maatregelen op de geraamde ontvangsten voor de begroting 2014 bedraagt 2.810,4 miljoen euro⁵³. Het betreft, enerzijds, de herziening van de budgettaire impact van eerder genomen fiscale maatregelen op basis van meer recente gegevens (1.186,1 miljoen euro), en anderzijds, nieuwe fiscale maatregelen en relancemaatregelen die werden beslist tijdens de begrotingsconclaven van juni 2013 (497,5 miljoen euro) en oktober 2013 (1.126,8 miljoen euro).

Deze maatregelen werden op ESR-basis geraamd. Zoals aangehaald onder punt 3.2. werden de ontvangsten voor het eerst geraamd op ESR-basis (inclusief de impact van de aanvullende weerslag van de fiscale maatregelen) en daarna omgezet naar kasbasis.

Zowel de herziening van de budgettaire ramingen van de bestaande fiscale maatregelen, als de nieuwe fiscale maatregelen worden hieronder besproken.

3.3.1 Herziening van de budgettaire raming van de bestaande fiscale maatregelen

Herschattingen van reeds vroeger genomen maatregelen (+ 1.186,1 miljoen euro) zijn het gevolg van een update van de gegevens waarop deze ramingen steunen. De budgettair belangrijkste herzieningen hebben betrekking op:

- de groei van de fiscale uitgaven (147,5 miljoen euro);
- de evolutie van het tarief voor de aftrek voor risicokapitaal (122,6 miljoen euro);
- de strijd tegen de fraude en correcte toepassing van de wetgeving (423,6 miljoen euro);
- de notionele intresten: spreiding aftrek van de in het verleden opgebouwde voorraad (100 miljoen);

⁵² Als tegenpost worden de vrijstellingen op de bedrijfsvoorheffing, die voor 2014 worden geraamd op 1.958,4 miljoen euro, ESR-matig als een uitgave geboekt.

⁵³ Tabel II "aanvullende weerslag van de fiscale maatregelen" van de Algemene Toelichting, p. 100-101. Het bedrag van 2.810,4 miljoen euro heeft enkel betrekking op de bijkomende impact ten opzichte van 2013 en dus niet de totale impact.

- de afschaffing en beperking van de belastingverminderingen voor energiebesparende uitgaven (795,9 miljoen euro);
- de fiscale regularisatie (- 386,9 miljoen euro).

Wat betreft de rubriek “evolutie van het tarief voor de aftrek van risicokapitaal” (“notionele intrestaftrek”) wijst het Rekenhof er op dat het gebudgetteerde bedrag van 122,6 miljoen euro mogelijk een overschatting inhoudt, doordat bij de raming een lager tarief voor de aftrek van risicokapitaal werd in aanmerking genomen dan wettelijk is voorzien voor het begrotingsjaar 2014⁵⁴.

3.3.2 Aanvullende weerslag van de strijd tegen de fraude en correcte toepassing van de wetgeving

De aanvullende weerslag op de fiscale ontvangsten, van de maatregelen inzake de strijd tegen de fraude en de correcte toepassing van de wetgeving, geraamd op 423,6 miljoen euro voor 2014, werd niet herhaald, maar is de vertaling van het begrotingstraject ‘fraude en correcte toepassing van de wet’ (fiscaal + sociaal⁵⁵) dat in het regeerakkoord van 1 december 2011 werd opgenomen (zie tabel hieronder).

Tabel –geraamde opbrengst van de strijd tegen de fraude (in miljoenen euro)

Jaar	2012	2013	2014
Geraamde opbrengst	720,0	1.000,0	1.500,0
Sociale fraude	110,0	152,8	229,2
Fiscale fraude	610,0	847,2	1.270,8
Aanvullende fiscale weerslag t.o.v. vorig jaar	610,0	237,2	423,6

Bron: Tabel II van de algemene toelichting 2012, 2013 en 2014

De in het voormeld begrotingspad genomen maatregelen⁵⁶ hebben betrekking op een veel ruimere scope dan fraudebestrijding stricto sensu en moeten onder meer een preventief effect sorteren. Dit moet leiden tot een meer spontane compliance (gedrag) van de belastingplichtigen.

De beleidscel van de staatssecretaris van fraudebestrijding heeft de geraamde opbrengst voor het begrotingsjaar 2014 toegelicht. Ze meent dat op basis van de evolutie van de fiscale ontvangsten het budgettaire objectief voor 2013 inzake fraudebestrijding werd gerealiseerd en ziet daarom geen reden om de budgettaire opbrengst voor 2014 (zoals geraamd in 2012) naar beneden bij te stellen. Ze wijst er bovendien op dat bij de initiële raming van de opbrengst uit de fiscale fraudebestrijding geen rekening werd gehouden

⁵⁴ Bij de berekening werd de toen geldende hoogste referentie-index (2,55%) gebruikt (tarief van de maand juli 2013). Het wettelijke tarief (gemiddelde tarief van de maanden juli tot en met september) bedraagt echter 2,66%. Indien dit wettelijk tarief wordt toegepast op het ramingsmodel zoals gebruikt van de administratie, bedraagt de meeropbrengst slechts 71,1 miljoen euro, zijnde een overraming van 51,1 miljoen euro (122,6 miljoen euro – 71,1 miljoen euro).

⁵⁵ Zie ook punt 2.2 van Deel IV.

⁵⁶ Zoals de algemene antimisbruikbepaling, de specifieke antimisbruikbepaling inzake onderkapitalisatie of de beperking van de betalingen in contanten

met de impact van meer recentere maatregelen⁵⁷ genomen bovenop de maatregelen vermeld in het begrotingspact.

Het Rekenhof meent echter dat de budgettaire opbrengsten van fraudemaatregelen moeilijk te ramen en op te volgen zijn en aldus vanuit het oogpunt van de begrotingsbehoedzaamheid voorzichtig moeten worden ingevuld.

3.3.3 Nieuwe fiscale maatregelen

Tijdens het begrotingsconclaf van juni 2013 werd voor de initiële begroting 2014 een pakket aan fiscale maatregelen genomen met een netto-weerslag van 497,5 miljoen euro. Het begrotingsconclaf van oktober 2013 voegde daar nog enkele bijkomende fiscale maatregelen en relancemaatregelen voor een bedrag 1.126,8 miljoen euro aan toe. De budgettaire belangrijkste maatregelen hebben betrekking op:

- BTW op de prestaties van advocaten (89 miljoen euro);
- de Fairness taks (75 miljoen euro);
- Intercommunales (30 miljoen euro);
- de actualisering van de accijnstarieven van 8% (48,1 miljoen euro);
- de verhoging van de accijnzen op tabak (100 miljoen euro);
- de beperking belastingvermindering voor dienstencheques (29,5 miljoen euro).
- BEVEKS zonder EU paspoort (35 miljoen euro);
- de abonnemententaks (131 miljoen euro);
- de omzetting van vrijstelling van bedrijfsvoorheffing van 1% in een vermindering van de werkgeversbijdragevoet (996 miljoen euro);
- de verlaging steun biobrandstoffen (118 miljoen euro in 2014);
- “Better compliance” (109 miljoen euro).

Hoewel zij een belangrijke budgettaire weerslag hebben, wordt de inhoud van deze maatregelen nauwelijks toegelicht in de begrotingsdocumenten zelf.

De fiscale administraties van de FOD Financiën en/of de beleidscellen van de minister van Financiën of van de staatssecretaris voor de Bestrijding van de Fiscale en Sociale Fraude, hebben de budgettaire berekeningsgegevens en/of de hierbij in aanmerking genomen hypothesen en parameters m.b.t. deze maatregelen aan het Rekenhof overgemaakt en/of toegelicht. Op basis van deze ontvangen informatie, is het Rekenhof van oordeel dat deze budgettaire ramingen in het algemeen afdoende zijn onderbouwd en gedocumenteerd.

Met betrekking tot de volgende maatregelen kunnen evenwel een aantal specifieke bemerkingen worden gemaakt:

(a) Actualisering van accijnstarieven van 8%

Deze maatregel voorzag vanaf 01 augustus 2013 in een actualisering van alle accijnstarieven van 8 %, behalve op benzine en diesel – al dan niet gemengd met biobrandstof - ,elektriciteit, kolen, aardgas en huisbrandolie alsook de nationale accijnsproducten (niet-alcoholische dranken en koffie). De netto-opbrengst van deze maatregel wordt geraamd op 48,1 miljoen euro.

⁵⁷ Het betreft ondermeer de verdere aanpak van offshore constructies, de versterking en harmonisering van de sanctionering van mededaders, de efficiënte opvolging van witwasmeldingen en de verdere daling vanaf 1 januari 2014 van de grens inzake het verbod van betalingen in contanten...).

Hoewel de berekening van de meeropbrengst onderbouwd blijkt, wijst het Rekenhof erop dat de raming uitgaat van een gelijkblijvend verbruik wat onder meer afhangt van de prijs van de producten in de buurlanden en van de economische evolutie. Bovendien werd bij de berekening de actualisering van het 8%-tarief tevens toegepast op de gasolie die als motorbrandstof wordt gebruikt, hoewel deze tariefstijging niet voorzien is in de wet van 30 juli 2013 houdende diverse bepalingen⁵⁸. Mogelijks is voormelde opbrengst hierdoor 11,6 miljoen euro overraamd.

(b) Fairness tax

Vanaf het aanslagjaar 2014 wordt een 'fairness tax' ingevoerd. Deze belastingsmaatregel heeft tot doel winsten te belasten die uitgekeerd worden als dividend, maar die niet werkelijk worden belast in de vennootschapsbelasting als gevolg van de toepassing van de notionele interestaftrek en/of de verrekening van overgedragen fiscale verliezen. De netto-opbrengst van de belasting wordt voor het begrotingsjaar 2014 geraamd op 75 miljoen euro.

Voor de raming van de opbrengsten is de studiedienst van de FOD Financiën uitgegaan van een simulatiemodel gebaseerd op een staal van 23.300 aangiften. Daarbij werd onder meer de hypothese gehanteerd van een ongewijzigde dividendpolitiek. Optimalisatietechnieken (zoals timing van de dividenduitkering in functie van de aftrekposten en het systeem van transferpricing) zouden evenwel de effectieve opbrengst van de maatregel kunnen verminderen⁵⁹.

(c) Better compliance

De verdere uitwisseling van belastinggegevens met andere landen en de verdere professionalisering en optimalisering van de werkprocessen van de FOD Financiën⁶⁰ zijn erop gericht het gedrag van de belastingplichtigen meer in overeenstemming te brengen met de fiscale wetgeving (compliance). Het budgettair effect hiervan werd forfaitair geraamd op 0,1% van de totale fiscale ontvangsten, hetzij 109 miljoen euro.

Het Rekenhof meent dat de geraamde opbrengst van deze compliance-maatregelen quasi onmogelijk in te schatten is.

Voorts wijst het Rekenhof erop dat het niet duidelijk is of de meeropbrengsten uit een gedragsverandering en een meer spontane aangifte van de belastingplichtigen niet reeds geheel of gedeeltelijk vervat zitten in de antifraudemaatregelen van de regering, waarvan de opbrengst voor het begrotingsjaar 2014 op 423,6 miljoen euro wordt geraamd⁶¹.

⁵⁸ Bij de wet van 30 juli 2013 houdende diverse bepalingen werd de begrotingsnotificatie tot actualisering van een tarief van 8% wettelijk doorgevoerd.

⁵⁹ Cf. ook de parlementaire bespreking van de wet van 30 juli 2013 houdende diverse bepalingen (Parl. St. Kamer, DOC. 53 2891/007).

⁶⁰ Zo moeten o.a. de vooraf ingevulde aangiftes, het verzenden van rappels bij niet-aangifte, de verregaande informatisering met automatische controlemechanismen van de aangifteplicht, maar ook het afschrikkingseffect van meer gerichte controles, gebaseerd op risico-analyse en datamining, en de oprichting van de antimisbruikcel, leiden tot een meer conform gedrag bij de belastingplichtigen.

⁶¹ Zie tabel II – Aanvullende weerslag van de fiscale maatregelen bij de rubriek 'Begrotingsconclaf november 2011 en regeerakkoord' (Algemene toelichting, p. 100-101) en punt 3.3.2.

4 Niet-fiscale ontvangsten

4.1 Algemene evolutie van de niet-fiscale ontvangsten

De niet-fiscale (lopende en kapitaal-)ontvangsten belopen 5 miljard euro, d.i. iets minder dan 10 % van de in het voorliggend ontwerp van rijksmiddelenbegroting ingeschreven ontvangsten (op kasbasis). Ze stemmen overeen met minder dan de helft van de gerealiseerde ontvangsten van 2012 (11,5 miljard euro) en met ongeveer twee derde van de voor 2013 verwachte niet-fiscale ontvangsten (8,0 miljard euro)⁶².

Deze daling kan door verschillende factoren worden verklaard, inzonderheid door het feit dat er in de begroting 2013 niet-recurrente ontvangsten zitten zoals de opbrengst van de toekenning van de telecomlicentie (-317 miljoen euro), de opbrengst van het geschil inzake douane (-127 miljoen euro) en de kapitaalontvangsten afkomstig van de verkoop van Royal Park Investments (-714 miljoen euro).

Een tweede factor die de daling verklaart, vloeit voor uit de vermindering van de dividenden van de Nationale Bank van België (-301,8 miljoen euro) samen met een daling van de dividenden van verschillende financiële instellingen (-300,2 miljoen euro⁶³), van de globale ontvangst afkomstig van verschillende transacties met bpost (-221 miljoen euro) en tot slot van de bijdragen van de banken aan het Resolutiefonds (-12,9 miljoen euro) en aan het Bijzonder Beschermingsfonds (-149,7 miljoen euro) als gevolg, in dit laatste geval, van een daling van het percentage van de verplichte bijdragen.

Tot slot trekken de bankinstellingen zich geleidelijk aan terug uit de mechanismen inzake staatssteun naar aanleiding van de financiële crisis, wat leidt tot een vermindering van de premies in verband met de toekenning van de overheidswaARBorg (-188,5 miljoen euro) en van de intresten op de in die context toegekende leningen (-232,7 miljoen euro). In 2015 zullen de ontvangsten voor deze laatste bron nog betrekking hebben op de intresten van de aan Griekenland toegekende leningen.

4.2 Opbrengsten van de domeinen

Het artikel « Opbrengsten van de domeinen⁶⁴ » van het voorliggend ontwerp van rijksmiddelenbegroting stijgt in vergelijking met het vorige jaar (+40,5 miljoen euro, d.i. een stijging met 42 % ten opzichte van de in 2013 verwachte ontvangsten).

De in dat artikel ingeschreven ontvangsten bestaan hoofdzakelijk uit « voorafnemingen van de lonen van de hypotheekbewaarders». Overeenkomstig de vigerende wetgeving worden de hypotheekbewaarders bezoldigd op basis van een recht dat in verhouding staat tot de ontvangsten die ze innen (vandaar de term loon en niet wedde). De aan de rijksmiddelenbegroting gestorte som, d.i. de « afneming van het loon » vertegenwoordigt in feite het ontvangstenexcedent van de bewaarder op alle uitgaven van zijn kantoor.

Wegens de financiële verantwoordelijkheid die op de hypotheekbewaarder rust, kiest die zijn personeel volgens het gemeen recht (met andere woorden op basis van een arbeidsovereenkomst) en niet volgens het administratief recht. De wet van 11 december

⁶² Algemene toelichting, blz. 106, 114-119. Dat bedrag houdt geen rekening met de uitzonderlijke ontvangst van 3,25 miljard euro, afkomstig van de verkoop van de staatsaandelen in het kapitaal van BNP Paribas Fortis.

⁶³ Los van het verdwijnen van de dividenden die de Staat inde als aandeelhouder van BNP Paribas Fortis.

⁶⁴ Titel I, sectie II, hoofdstuk 18, §2, artikel 16.12.01.

2006⁶⁵ heeft nochtans bepaald dat dat personeel zou worden onderworpen aan de regels van het statuut van het rijkspersoneel. Er werd een ontwerp van koninklijk besluit uitgewerkt om die wet eerstdaags van kracht te kunnen laten worden.

Op budgettair vlak vloeit hieruit voort dat, zodra de wet in werking zal treden, de bezoldigingen van dat personeel niet meer door de bewaarder als werkingskosten in mindering zullen worden gebracht vóór het storten van de « voorafneming op het loon » aan de rijksmiddelenbegroting; dit zal leiden tot een stijging van de ontvangst op het artikel « Opbrengsten van de domeinen ».

Het Rekenhof merkt op dat de verantwoordingen van de rijksmiddelenbegroting niet vermelden dat die ontvangstenstijging niet zal leiden tot een toename van de beschikbare middelen van de Staat, aangezien de bezoldigingen waarvan sprake zullen worden gedragen door een gelijkwaardige toename van de kredieten voor personeelsuitgaven op sectie 18 – FOD Financiën, van de algemene uitgavenbegroting.

4.3 Ontvangsten uit de verkoop van CO₂-uitstootrechten

Het Rekenhof wijst erop dat een ontvangst van 34,0 miljoen euro is ingeschreven als ontvangsten uit de veiling van CO₂-uitstootrechten in het raam van het Emission Trading System⁶⁶.

Die raming stemt overeen met het cijfer dat werd vastgelegd tijdens de ministerraad van 12 juli 2013, maar houdt geen rekening met de sterke prijsdaling van de uitstootquota.

Volgens de verantwoordingen bij het ontwerp van rijksmiddelenbegroting zou de verwachte ontvangst voor de federale Staat slechts 19,0 miljoen euro bedragen⁶⁷.

4.4 Ontvangsten uit de concessievergoeding van de nummerplaten

De concessievergoedingen van de nummerplaten zouden 18,0 miljoen euro aan ontvangsten moeten opleveren⁶⁸.

Het Rekenhof stelt vast dat dat cijfer afwijkt van de ramingen in de verantwoordingen bij de rijksmiddelenbegroting, die een totaal van slechts 9,1 miljoen euro aan vergoedingen vermelden⁶⁹.

⁶⁵ Wet van 11 december 2006 betreffende het statuut van de bedienden der hypotheekbewaarders.

⁶⁶ Titel I, sectie II, hoofdstuk 25, artikel 36.90.03.

⁶⁷ Parl. stuk Kamer DOC 53 3070/001, p. 424-425.

⁶⁸ Titel I, sectie II, hoofdstuk 33, § 5, artikel 36.90.04.

⁶⁹ Parl. stuk Kamer DOC. 53 3070/001, p. 471.

DEEL III

Ontwerp van algemene uitgavenbegroting

HOOFDSTUK I

Algemeen

1. Blokkering van kredieten en interdepartementele provisionele kredieten

De kredieten in deze ontwerpbegroting werden, overeenkomstig de beloftes van de regering in verband met de beheersing van de overheidsuitgaven, voor het merendeel bepaald rekening houdend met de bedragen die de wetgever in de loop van 2013 toekende, door voor elke uitgavencategorie specifieke coëfficiënten toe te passen. De nieuwe uitgaven werden kritisch onderzocht tijdens de voorbereidende besprekingen en enkel behouden als ze absoluut noodzakelijk bleken. Volgens de algemene toelichting⁷⁰ bedraagt de nominale stijging van de vereffeningskredieten voor primaire uitgaven tussen 2013 en 2014, na neutralisatie van de kredieten voor bepaalde uitzonderlijke uitgaven⁷¹, 1,1 %. In reële termen komt dat overeen met een daling van nagenoeg 0,3 %. Het Rekenhof verwijst naar de algemene toelichting voor een overzicht van de evolutie van die primaire uitgaven (p.127 - 129).

De begrotingsdiscipline die de regering zichzelf oplegt, vertaalt zich ook in andere maatregelen om greep te houden op de openbare financiën. Het Rekenhof merkt daaromtrent op dat twee van die maatregelen, die hieronder worden beschreven, een verkeerd beeld kunnen geven van de middelen die effectief ter beschikking van de departementen worden gesteld opdat ze hun opdrachten van openbare dienst zouden kunnen uitvoeren.

1.1 Administratieve blokkering van kredieten

De kredieten die de wetgever toekent, worden meestal niet volledig opgebruikt. Met die onderbenutting wordt rekening gehouden bij de bepaling van het vorderingensaldo van de federale Staat en ze is sinds enkele jaren een begrotingsdoelstelling geworden waaraan de regering zich zo goed mogelijk probeert te houden. Voor 2014 is die doelstelling vastgelegd op 870 miljoen euro.

Sinds de invoering van de nieuwe rijkscomptabiliteit en van het boekhoudsysteem SAP-Fedcom kan de minister van Begroting gemakkelijker opvolgen hoe de uitgaven

⁷⁰ Algemene toelichting, p.129.

⁷¹ Te weten: de financiering van het aandeel van België in het IMF, de Belgische deelneming in het Europees Stabiliteitsmechanisme, de kapitaalsverhoging van de Europese Investeringsbank en de evenwichtsdotatie aan de sociale zekerheid.

werkelijk evolueren en kan hij, indien nodig, gemakkelijker de nodige maatregelen nemen om het gebruik van kredieten in te dijken als te sterk wordt afgeweken van de vernoemde onderbenuttingsdoelstelling.

Het boekhoudprogramma SAP-Fedcom verschaft de minister, indien hij dat nodig acht, de mogelijkheid om de middelen te beknotten (al dan niet voorlopig) die in de begroting zijn toegekend aan de FOD's en POD's. Die procedure staat bekend als « de administratieve blokkering van kredieten » en werd in 2012 en in 2013 toegepast om een globale doelstelling inzake de onderbenutting van kredieten te kunnen realiseren. Tijdens het begrotingsconclaf van oktober 2013 besliste de regering dat dergelijke blokkeringen ook in 2014 zouden worden toegepast, meer bepaald voor een bedrag van in totaal 400 miljoen euro, te spreiden over de personeelsuitgaven, de werkingsuitgaven en de investeringsuitgaven ten belope van respectievelijk 2%, 15% en 20% van de kredieten ingeschreven in de begroting⁷².

Die blokkeringen zijn ongetwijfeld nuttig in het licht van de algemene doelstelling om greep te houden op de openbare financiën, maar het Rekenhof wijst er niettemin op dat die aanpak ertoe leidt dat de door de wetgever toegekende kredieten uiteindelijk niet meer overeenstemmen met de middelen die effectief aan de FOD's worden toegekend opdat zij hun opdrachten zouden kunnen uitvoeren, en meer bepaald wat de werking- en investeringsuitgaven betreft⁷³.

Het Rekenhof herinnert aan zijn eerdere aanbeveling om, in zoverre het de bedoeling is departementen definitief kredieten te ontzeggen, de blokkeringen op te nemen in een ontwerp van begrotingsaanpassing dat ter goedkeuring aan de Kamer wordt voorgelegd, in de vorm van een vermindering van de initieel goedgekeurde kredieten, zodat de Kamer zich met kennis van zaken kan uitspreken over hoeveel kredieten er effectief beschikbaar zijn⁷⁴.

1.2 Het gebruik van interdepartementale provisionele kredieten

De kredieten waarover de minister van Begroting beschikt, omvatten een specifieke basisallocatie met zogeheten provisionele kredieten. Aanvankelijk mochten dergelijke kredieten enkel gebruikt worden voor gevallen waarbij de regering een welbepaalde doelstelling voor ogen had, zonder te weten welke departementen uiteindelijk zouden instaan voor de tenuitvoerlegging ervan. De voorbije jaren stoelde het gebruik van provisionele kredieten echter steeds vaker op overwegingen in verband met de beheersing van de openbare financiën en de minister van Begroting brengt er de uitgavenkredieten in onder waarvan hij meent dat ze enkel gebruikt mogen worden als bepaalde voorwaarden inzake begrotingstoezicht in acht zijn genomen.

Die budgettaire nieuwigheid heeft er mettertijd toe geleid dat in die basisallocatie steeds meer en steeds uiteenlopendere middelen worden ingeschreven.

⁷² Ministerraad van 10 oktober 2013, notificaties, p. 2.

⁷³ Voor het jaar 2012, bijvoorbeeld, bleef nagenoeg 30% van de investeringskredieten en 10 % van de werkingskredieten (vastleggingsoptiek) onbenut.

⁷⁴ Parl. stuk Kamer nr. 594/3-1995-1996, p. 20-21.

Voor 2014 vermeldt de basisallocatie in kwestie bijvoorbeeld een globaal krediet van 145,4 miljoen euro⁷⁵, zonder de diverse componenten te onderscheiden. Volgens de verantwoordingen bij de begroting⁷⁶ is dat bedrag als volgt uit te splitsen:

- 60,6 miljoen euro voor achterstallige competentietoelagen;
- 40,0 miljoen euro voor gerechtskosten;
- 30,0 miljoen euro voor Optifed⁷⁷ ;
- 10,0 miljoen euro voor de cyberveiligheidsstrategie.

Los van de kleinere bedragen is er bovendien een « marge » van 10,0 miljoen euro voor onvoorziene uitgaven en een negatief bedrag van 19,0 miljoen euro die in de loop van het jaar moet worden gespreid over de verschillende ministeriële departementen in het raam van een « beter interdepartementaal beheer ».

Opdat de wetgever die provisionele kredieten met kennis van zaken zou kunnen goedkeuren, beveelt het Rekenhof aan om de middelen waarover de minister van Begroting thans beschikt via die basisallocatie, voortaan over verschillende basisallocaties te spreiden, waarbij elke basisallocatie de kredieten voor een specifieke doelstelling groepeerd.

2. Saldi van de organieke fondsen

Het Rekenhof stelt vast dat in 2014 de saldi van de organieke fondsen zullen toenemen. Bij de opmaak van de begroting werd het principe gehanteerd dat de fondsen zo veel mogelijk dezelfde positieve resultaten moeten realiseren van voorgaande jaren. Het te bereiken resultaat voor elk fonds werd verhoogd met hun aandeel in de lineaire besparingen voor personeel en werking.

Voor alle fondsen van de federale overheid groeit het beschikbaar saldo voor toekomstige vereffeningen in 2014 aan met 41,0 miljoen euro tot 1.473,1 miljoen euro. De eventuele aanwending van deze middelen kan een negatieve impact hebben op de begrotingssaldi van de volgende jaren.

De onderstaande tabel geeft de totalen per sectie van de vereffeningssaldi van de 65 fondsen voor de begrotingsjaren 2012 tot 2014 weer. De tabel bevat ter illustratie tevens de saldi van 5 fondsen met een belangrijk saldo.

⁷⁵ Basisallocatie 03.41.10.01.00.01. « Provisioneel krediet bestemd tot het dekken van allerhande uitgaven voortvloeiend uit de loopbaanhervorming, de financiering van het Belgisch aandeel in de nieuwe NAVO-zetel, de uitvoering van het plan inzake startbanen bij de FOD's en het BIRB, de wijziging van het indexcijfer van de consumptieprijzen en andere diversen ».

⁷⁶ De vermelde bedragen zijn overgenomen uit de indicatieve verdeling in de algemene toelichting, p. 128.

⁷⁷ Optifed is bedoeld om projecten die bijdragen tot een efficiëntere werking van de federale besturen financieel te ondersteunen.

Tabel 1 – Samenvattend overzicht van de vereffeningssaldi per 31 december 2014 (in duizenden euro)

Sectie	2012 Realisatie	2013 Vermoedelijk	2014 Begroot
Sectie 02 – FOD Kanselarij van de Eerste Minister	1.889	2.200	2.201
Sectie 12 – FOD Justitie	79.556	86.845	94.689
waarvan: programma 12.62.4 – Bijzonder Fonds tot Hulp aan de Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden en aan de Occasionele Redders	60.818	65.961	71.104
Sectie 13 – FOD Binnenlandse Zaken	167.404	177.802	192.143
waarvan: programma 13.56.7 – Fonds voor Europese topontmoetingen te Brussel	63.768	68.563	73.414
Sectie 14 – FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking	370.787	370.148	355.340
waarvan: programma 14.42.1 – Gebouwenfonds	356.650	344.329	329.445
Sectie 16 – Ministerie van Landsverdediging	130.376	159.407	181.996
waarvan: programma 16.50.2 – Fonds voor wederverbruik van de ontvangsten voortvloeiend uit de vervreemding van overtollig geworden materieel, waren of munities	59.061	78.662	89.655
Sectie 17 – Federale Politie en Geïntegreerde Werking	46.686	54.443	60.177
Sectie 18 – FOD Financiën	-40.517	-45.238	-47.182
Sectie 23 – FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg	47.559	47.351	47.742
Sectie 25 – FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu	12.087	17.886	17.913
Sectie 32 – FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie	35.602	37.513	41.044
Sectie 33 – FOD Mobiliteit en Vervoer	486.969	493.434	505.398
waarvan: programma 33.55.2 – Fonds Beliris	465.118	469.050	478.962

Sectie 44 – POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie	3.050	3.299	1.978
Sectie 46 – POD Wetenschapsbeleid	35.773	27.094	19.707
Totaal	1.377.221	1.432.184	1.473.146

Bron: algemene uitgavenbegroting 2014

HOOFDSTUK II

Secties van de algemene uitgavenbegroting

Sectie 01 Dotaties

Programma 01.34.1. Dotatie aan de Duitstalige Gemeenschap

In dit ontwerp van algemene uitgavenbegroting is een krediet van 147,2 miljoen euro ingeschreven als dotatie aan de Duitstalige Gemeenschap.

Bij de berekening van dat bedrag werd de huidige wettekst niet strikt toegepast. Bij de vaststelling ervan werd 543,4 duizend euro in mindering gebracht. Die som stemt overeen met de bijdrage van de Duitstalige Gemeenschap tot de sanering van de overheidsfinanciën in 2014.

Het Rekenhof wijst erop dat er bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers vooralsnog geen wetsvoorstel is ingediend om de berekening van de dotatie in die zin aan te passen, zoals bepaald in de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen van Duitstalige Gemeenschap.

Sectie 04 – FOD Personeel en organisatie

Programma 04.31.1 – Personeel en organisatie

In zijn algemene beleidsnota⁷⁸ preciseert de staatssecretaris voor Ambtenarenzaken en Modernisering van de Openbare Diensten Services dat de modernisering van de openbare diensten en van het openbaar ambt in 2014 zal worden voortgezet. De kredieten van basisallocatie 04.31.10.12.11.52 – Hervorming en modernisering van het openbaar ambt worden met meer dan een derde teruggeschroefd in vergelijking met de kredieten die waren toegekend aan de initiële begroting 2013.

Voor het begrotingsjaar 2014 vermeldt het krediet bestemd voor de financiering van de kosten voor de hervorming en de modernisering van het openbaar ambt een bedrag van 4.154.000 euro aan vastleggingen en 3.882.000 euro aan vereffeningen, wat neerkomt op een daling, zowel qua vastleggingen als qua vereffeningen, met 2,2 miljoen euro in vergelijking met de kredieten die in 2013 werden toegekend⁷⁹. Het bedrag van de geraamde kredieten voor de latere jaren leunt echter nauw aan bij het krediet dat in 2013 werd toegekend.

Het Rekenhof wijst erop dat de verantwoordingen bij de algemene uitgavenbegroting⁸⁰ niet toelaten zich ervan te vergewissen dat er voldoende kredieten zijn ingeschreven om in 2014 voort werk te maken van de modernisering van het openbaar ambt zoals die voorzien is in de algemene beleidsnota.

⁷⁸ Cf. algemene beleidsnota: Parl. St. Kamer, DOC 53 3096/004, p.3.

⁷⁹ 6.378.000 euro aan vastleggingskredieten en 6.083.000 euro aan vereffeningkredieten.

⁸⁰ Cf. de verantwoording bij de algemene uitgavenbegroting : Parl. St. Kamer, DOC 53 3072/005, p.9.

Sectie 12 – FOD Justitie

1 Kredieten Optifed

De Optifedprovisie binnen de interdepartementale provisie van de FOD Budget- en Beheerscontrole voorziet een bedrag van 2,3 miljoen euro aan vastleggingskredieten en 3,8 miljoen euro aan vereffeningskredieten voor projecten binnen de FOD Justitie. Een belangrijk project hierbij is de verdere financiering van de in 2013 aangeworven personeelsleden ter versterking van de dienst ‘Nationaal Centrum voor Elektronisch Toezicht⁸¹’ voor een bedrag van 1,3 miljoen euro (programma 12.52.1), waarvan 1,2 miljoen euro aan personeelsuitgaven en 0,1 miljoen euro aan werkingsuitgaven. Tevens worden personeelskredieten voorbehouden (voor een bedrag van 0,2 miljoen euro) voor het verderzetten van het in 2012 opgestarte project met als doel de achterstand weg te werken inzake verbeurdverklaring en inbeslagname (programma 12.56.4 - Centraal Orgaan van de Inbeslagneming en Verbeurdverklaring).

Het Rekenhof merkt op dat, mocht het de bedoeling zijn de projecten binnen deze programma’s blijvend te ondersteunen⁸², de kredieten voor de dekking van de recurrente kosten moeten worden voorzien op voornoemd begrotingsprogramma van de FOD Justitie i.p.v. in de interdepartementale provisie.

2 Programma 12.51.3 – Medische en medico-psychosociale expertise en gezondheidszorgen

De basisallocaties 51.31.12.11.01 en 51.32.12.11.31 voorzien in de financiering van de honoraria van de zelfstandige medici en de medische kosten en niet-medische kosten (de kosten van voeding en onderhoud) van gedetineerden en geïnterneerden. Voor het begrotingsjaar 2014 bedragen de toegekende kredieten respectievelijk 14,3 miljoen euro en 9,8 miljoen euro, wat een lichte stijging inhoudt ten opzichte van het begrotingsjaar 2013 (respectievelijk 0,6 miljoen euro en 0,8 miljoen euro)⁸³.

De medische kosten van gedetineerden en geïnterneerden zijn gedeeltelijk ten laste van de verzekering voor geneeskundige verzorging⁸⁴. Deze tussenkomst is evenwel limitatief, zodat de meerkosten voor de geneeskundige verzorging van de gedetineerden en geïnterneerden ten laste zijn van de FOD Justitie.

⁸¹ Deze dienst heeft een belangrijke taak in het kader van de veroordeelden die onder elektronisch toezicht werden geplaatst. Voor een beschrijving van het takenpakket van deze dienst wordt verwezen naar de verantwoording bij de algemene uitgavenbegroting van de FOD Justitie (Parl. St. Kamer, DOC 53 3072/007, p.80-81).

⁸² In haar beleidsnota 2013 (Parl. St. Kamer, DOC 53 2586/027, p. 8-9) benadrukt de minister van Justitie het voornemen om het elektronisch toezicht verder uit te bouwen en te streven naar een efficiëntere en effectievere invordering door het Centraal Orgaan van de Inbeslagneming en Verbeurdverklaring.

⁸³ Deze stijging van kredieten werd in hoofdzaak toegekend om de aankoop van medisch materiaal voor de nieuwe gevangenen te financieren.

⁸⁴ De tegemoetkoming van het R.I.Z.I.V. in de geneeskundige verzorging van *geïnterneerden* wordt geregeld in artikel 56, § 3, van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen en in het koninklijk besluit van 22 mei 2005 betreffende het recht op geneeskundige verzorging van geïnterneerden in de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging. Voor 2014 is hiervoor een krediet van 33,7 miljoen euro voorzien. De betaling van de kosten verbonden aan een dringende hospitalisatie of behandeling in daghospitalisatie en van de kosten voor het verstrekken van geneesmiddelen voor *gedetineerden* wordt geregeld in artikel 56, §3bis van voornoemde ziekteverzekeringswet en in het koninklijk besluit van 16 maart 2006 tot uitvoering van voormeld artikel. Voor 2014 is hiervoor een krediet van 7,7 miljoen euro voorzien.

Tabel – Overzicht medische kosten gedetineerden en geïnterneerden ten laste van de FOD Justitie (in miljoen euro)

Jaar	Basisallocatie 51.31.12.11.01	Basisallocatie 51.32.12.11.31
2009 (aanwending)	13,0	7,2
2010 (aanwending)	14,7	10,3
2011 (aanwending)	14,6	10,7
2012 (aanwending)	16,1	22,5
2013 – (toegekend) ⁸⁵	13,6	9,0
2014 – (toegekend)	14,3	9,8

Bron: Rekenhof

Op het einde van 2013 worden de onbetaalde facturen geraamd op 15,6 miljoen euro. Het Rekenhof merkt op dat, hoewel de toegekende kredieten licht stijgen ten opzichte van vorig begrotingsjaar, deze niet zullen volstaan om het bedrag van aan onbetaalde facturen weg te werken⁸⁶ en daarnaast de in 2014 bijkomende uitgaven te financieren.

3 Programma 12.56.0 - Gerechtskosten

Basisallocatie 12.56.03.12.11.40 voorziet in de financiering van de gerechtskosten in criminele, correctionele en politiezaken. Deze gerechtskosten omvatten onder meer de betaling van erelonen aan gerechtelijke en andere deskundigen⁸⁷ en de vergoedingen in strafzaken aan deurwaarders en vertalers. Het voor het begrotingsjaar 2014 toegekende krediet bedraagt 87,8 miljoen euro, zijnde een daling van 0,5 miljoen euro ten opzichte van het krediet toegekend in 2013⁸⁸.

Hoewel zowel de administratie als de regering al diverse maatregelen hebben genomen voor een efficiëntere beheersing van de gerechtskosten, wijst het Rekenhof op het steeds toenemende bedrag aan onbetaalde facturen, waarbij onder meer een bedrag van 18,8 miljoen euro aan achterstallige telecommfacturen.

Eind 2012 werd voor een bedrag van bijna 30 miljoen euro aan onbetaalde facturen overgedragen naar het begrotingsjaar 2013. De administratie voorziet dat voor dit jaar deze overdracht naar 2014 zal toenemen tot 59,4 miljoen euro. Ze wijst in dit verband op de structurele onderfinanciering van de gerechtskosten voor een bedrag van 20 miljoen euro.

⁸⁵ Begin november 2013 bedroeg de aanwendingsgraad van de toegekende vereffeningskredieten respectievelijk 90,8% en 91,1%. Deze aanwendingsgraad van 91,1% houdt rekening met de administratieve blokkering van het krediet voor een bedrag van 1,4 miljoen euro, dat in toepassing van de budgettaire behoedzaamheid niet zal kunnen worden uitgegeven.

⁸⁶ Het bedrag aan achterstallige facturen heeft vooral betrekking op de nog onbetaalde facturen van gespecialiseerde (psychische) medische centra (basisallocatie 51.32.12.11.31). Zowel in zijn commentaar en opmerkingen bij de ontwerpen van staatsbegroting voor het begrotingsjaar 2013 als bij de aangepaste ontwerpen van staatsbegroting wees het Rekenhof al op de mogelijke ontoereikendheid van de kredieten (respectievelijk Parl. St. Kamer, DOC 53 2521/004, p. 39-40 en Parl. St. Kamer, DOC 53.2769/002 p. 31-32). De resultaten van een meer uitgebreid onderzoek naar het beheer van de medische en medico-psychosociale kosten zullen worden gepubliceerd in het komende 170^e Boek van het Rekenhof.

⁸⁷ Bijvoorbeeld boekhoudkundige expertise, laboratoriumonderzoeken en toxicologische onderzoeken. Voor een meer uitgebreide omschrijving van het begrip gerechtskosten wordt verwezen naar de verantwoording bij de algemene uitgavenbegroting van de FOD Justitie (Parl. St. Kamer, DOC 53 3072/007, p.98-99).

⁸⁸ Begin november 2013 bedroeg de aanwendingsgraad van het toegekende vereffeningskrediet 95,6%. Deze aanwendingsgraad houdt rekening met de administratieve blokkering van het krediet voor een bedrag van 2,5 miljoen euro, dat in toepassing van de budgettaire behoedzaamheid niet zal kunnen worden uitgegeven.

Gelet op voorgaande vaststellingen wijst het Rekenhof erop dat het ingeschreven krediet onvoldoende zal zijn om alle in 2014 noodzakelijke uitgaven te financieren.

4 Programma 12.56.1 – Gerechtelijke bijstand

De kosten m.b.t. de juridische bijstand van advocaten in het kader van de tweedelijnsbijstand worden in hoofdzaak gefinancierd met het krediet op de basisallocatie 56.11.34.41.45. Voor het begrotingsjaar 2014 wordt een krediet toegekend van 71,1 miljoen euro, zijnde een daling van 5,6 miljoen euro ten opzichte van het krediet toegekend in 2013⁸⁹.

Het Rekenhof merkt op dat bij de raming van het krediet geen rekening werd gehouden met de meeruitgaven ten gevolge van de beslissing van de regering om ook prestaties van de advocatuur te onderwerpen aan de BTW. De beleidscel van de FOD Financiën raamt de meeruitgaven ten gevolge van deze BTW-invoering voor de tweedelijnsbijstand op 17,5 miljoen euro⁹⁰.

Derhalve kan worden gesteld dat het ingeschreven krediet wellicht niet toereikend zal zijn om de voorziene meeruitgaven aan BTW te financieren.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat bij het begrotingsconclaf van 10 oktober 2013 de regering heeft beslist de meerkost voor de federale overheidsdiensten als gevolg van de invoering van de BTW op de prestaties van advocaten door de Minister van Begroting te laten evalueren. Op basis van deze evaluatie zal de meerkost worden gecompenseerd.

⁸⁹ Begin november 2013 bedroeg de aanwendingsgraad van het toegekend vereffeningskrediet 91,2%.

⁹⁰ Volledigheidshalve wordt vermeld dat bij de raming van de opbrengst aan BTW, als gevolg van deze maatregel, werd rekening gehouden met 17,5 miljoen euro bijkomende kosten in het kader van de tweedelijnsbijstand en 2,3 miljoen euro bijkomende kosten voor de departementsadvocaten.

Sectie 13 – FOD Binnenlandse Zaken

Programma 13.56.9 – Fonds politiegebouwen

Bij de begrotingscontrole 2013 werd beslist het met een structureel financieringsprobleem kampend Fonds politiegebouwen af te schaffen. Op dit Fonds vonden de betalingen aan de gemeenten en meergemeentenpolitiezones plaats ingevolge de toepassing van het correctiemechanisme ingesteld naar aanleiding van de overdracht van ex-rijkswachtgebouwen aan de gemeenten en meergemeentenpolitiezones⁹¹. In de plaats hiervan werd voor de betreffende uitgaven een limitatief krediet van 7,18 miljoen euro voorzien. Dit krediet dekte echter enkel het bedrag dat volgens het voornoemde correctiemechanisme verschuldigd was voor 2013. Voor het wegwerken van de achterstallige betalingen van voorgaande jaren was een bijkomend krediet van 7,4 miljoen euro nodig. Voor het wegwerken van deze achterstallen op limitatieve kredieten ontbrak evenwel de nodige reglementaire basis, die zou moeten voortvloeien uit een aanpassing van het koninklijk besluit van 9 november 2003 tot regeling van de voorwaarden en modaliteiten van de eigendomsoverdracht van administratieve en logistieke gebouwen van de Staat naar de gemeenten of meergemeentenpolitiezones en de bepaling van de correctiemechanismen en tot regeling van de principes inzake de tenlasteneming door de gemeenten of meergemeentenpolitiezones van de huurkosten.

In de initiële begroting voor 2014 is een limitatief krediet van 7,3 miljoen euro voorzien⁹², dat enkel betrekking heeft op het bedrag dat volgens het genoemde correctiemechanisme is verschuldigd voor 2014. De achterstallen van vroegere jaren konden sinds de begrotingscontrole 2013 nog niet worden vereffend, terwijl de nodige middelen hiervoor evenmin worden voorzien in de initiële begroting voor 2014.

⁹¹ Dit correctiemechanisme vindt zijn oorsprong in het koninklijk besluit van 9 november 2003 tot regeling van de voorwaarden en modaliteiten van de eigendomsoverdracht van administratieve en logistieke gebouwen van de Staat naar de gemeenten of meergemeentenpolitiezones en de bepaling van de correctiemechanismen en tot regeling van de principes inzake de tenlasteneming door de gemeenten of meergemeentenpolitiezones van de huurkosten.

⁹² Basisallocatie 13.56.90.43.51.02 – Betalingen aan de gemeenten en de meergemeentenpolitiezones ingevolge de toepassing van het correctiemechanisme ingesteld naar aanleiding van de overdracht van ex-rijkswachtgebouwen aan de gemeenten en de meergemeentenpolitiezones

Sectie 16 - Landsverdediging

1 Begrotingsstructuur van sectie 16

Bij het onderzoek van het ontwerp van algemene uitgavenbegroting van het jaar 2013 had het Rekenhof benadrukt dat de verdeling van de kredieten in sectie 16 onvoldoende een beeld geeft van de invulling van de behoeften van Landsverdediging⁹³. Sommige belangrijke begrotingsartikelen omvatten immers uitgaven van zeer uiteenlopende aard, zonder daarin enig onderscheid te maken.

De minister bevestigde deze vaststelling, maar stelde dat hij niet aan die weergave van de uitgavenbegroting kon sleutelen zonder de goede werking van zijn diensten in het gedrang te brengen. Hij voegde daar niettemin aan toe dat de verantwoordingen bij het ontwerp van algemene uitgavenbegroting voortaan zouden worden opgesteld op een manier die tegemoetkomt aan de vraag naar transparantie van het Rekenhof⁹⁴.

Het Rekenhof stelt vast dat de begrotingsstructuur niet werd aangepast, maar dat de inhoud van de verantwoordingen effectief werd afgestemd op de door de minister geformuleerde intenties en dat ze beter dan in het verleden preciseren waarvoor de kredieten in kwestie bestemd zijn. Zo vermelden ze bijvoorbeeld dat de kosten voor personeel « buiten enveloppe » (meer bepaald de personeelskosten in het stelsel vrijwillige opschorting van de prestaties) voortaan te identificeren zijn en dat de werkingskredieten op gedetailleerde wijze worden uitgesplitst naargelang het doel van de kredieten (onderhoud van gebouwen, medische zorg, onderhoud van informaticamateriaal, studiebeurzen, enz.).

⁹³ Parl.St. Kamer 53 2521/004, p. 44-48.

⁹⁴ Parl.St. Kamer 53 2522/024, p. 34-35.

Sectie 17 – Federale politie en geïntegreerde werking

1 Programma 17.90.1 – Dotatie aan de lokale zones

De federale dotatie aan de lokale zones bestaat uit een basisdotatie, een aanvullende dotatie aan de probleemzones en een aantal kleinere toelagen⁹⁵. De berekeningswijze voor deze dotaties is wettelijk en reglementair vastgelegd. Deze dotaties worden jaarlijks toegekend bij diverse koninklijk besluiten en bedragen voor het begrotingsjaar 2014 720,8 miljoen euro, wat een stijging inhoudt van 3 miljoen euro ten opzichte van 2013.

Met betrekking tot de aanvullende dotatie toegekend aan probleemzones vernietigde de Raad van State in 2009 deels de koninklijke besluiten voor de jaren 2003 tot en met 2008. Volgens de berekeningen van de federale politie zou hieruit een bijkomende kost kunnen volgen van 28,2 miljoen euro, exclusief eventueel te betalen interesten.

De regering heeft naar aanleiding van de commentaar van het Rekenhof bij de aangepaste begroting 2012 en bij de initiële begroting 2013⁹⁶ bevestigd dat de regularisatie van het verleden nog open staat en dat deze regularisatie, conform het regeerakkoord van 1 december 2011, wordt behandeld bij de verbetering van de financieringsregels van de geïntegreerde politie.

Het Rekenhof stelt vast dat ook het huidige begrotingsontwerp hiervoor geen kredieten voorziet en dat de financieringsregels nog steeds niet werden aangepast.

2 Programma 17.90.2 – Geïntegreerde werking – aanwerving politieagenten

Inzake het versterken van de veiligheid zoals voorzien in het regeerakkoord, heeft de regering diverse maatregelen genomen voor het behouden (of het versterken) van het bestaand personeelsbestand van de lokale en federale politie, waaronder de eenmalige aanwerving in 2012 van 175 eenheden voor de federale politie en het verhogen van het jaarlijks rekruteringsquorum met 100 eenheden (van 1.000 tot 1.100 eenheden - ministerraad van 11 mei 2012).

De voormelde ministerraad van 11 mei 2012 besliste om de jaarlijkse verhoging van het rekruteringsquorum met 100 eenheden en de personeelskosten voor de definitieve indienstneming van voormelde 175 eenheden te financieren uit de Optifedprovisie⁹⁷. De financiering werd wel beperkt tot 10 miljoen euro. Het resterend gedeelte van de kostprijs diende door het departement te worden gecompenseerd. Voor het begrotingsjaar 2014 wordt de kostprijs hiervoor geraamd op 13,2 miljoen euro. Zoals herbevestigd bij het begrotingsconclaf van 10 oktober 2013 wordt hiervan 10 miljoen euro gefinancierd door de Optifedprovisie⁹⁸. Het Rekenhof wijst erop dat voormelde uitgaven als recurrent zijn en dus integraal moeten worden voorzien in de desbetreffende begrotingsprogramma's in plaats van in de interdepartementale provisie.

⁹⁵ De federale dotatie ter financiering van de politiezones (basisallocatie 17.90.11.43.51.01) bestaat uit een basisdotatie (koninklijk besluit van 2 augustus 2002), een aanvullende dotatie aan de probleemzones en een aantal kleinere toelagen

⁹⁶ Parl. St. Kamer, DOC 53 2112/002, p. 47 en Parl. St. Kamer, DOC 53 2521/007, p. 136.

⁹⁷ Binnen de interdepartementale provisie van de FOD Budget en Beheerscontrole. Zie tevens punt 1.2 van voorliggend rapport.

⁹⁸ De ministerraad van 10 oktober 2013 stelde dat de verdeling van de Optifed enveloppe in 2014 wordt behouden, volgens dezelfde ratio als die van het jaar 2013.

3 Programma 17.90.1 – Dotatie aan de Regie der Gebouwen voor het RAC-gebouw

Basisallocatie 17.90.11.61.41.01 voorziet in de financiering van het aandeel van de Federale politie in de inrichtingswerken van het RAC-gebouw dat in de loop van 2014 in gebruik wordt genomen⁹⁹. Voor het begrotingsjaar 2014 wordt een krediet van 2 miljoen euro ingeschreven, zijnde een daling van 3 miljoen euro ten opzichte van het begrotingsjaar 2013.

Het initieel budget van de inrichtingswerken werd goedgekeurd op de Ministerraad van 15 december 2010 en bedroeg 23,2 miljoen euro, waarvan 8,7 miljoen euro ten laste van de begroting van de federale politie. Door de gewijzigde behoeften van de federale politie en door verrekeningen bedragen de meeruitgaven intussen 16,4 miljoen euro. Het initieel toegekend budget diende bijgevolg in de loop van 2012 en 2013 meerdere malen te worden verhoogd (zie tabel hieronder)

- een eerste verhoging van 6,9 miljoen EUR, waarvan 4,2 miljoen EUR ten laste van de federale politie (ministerraad van 1 maart 2012);
- een tweede verhoging van 6,3 miljoen euro, waarvan 2,4 miljoen euro ten laste van de federale politie (ministerraad van 19 juli 2013);
- een derde verhoging van 3,2 miljoen euro, waarvan 1,3 miljoen euro ten laste van de federale politie¹⁰⁰.

Tabel – Overzicht van het budget van de inrichtingswerken (in miljoen euro)

	Aandeel Regie der Gebouwen	Aandeel Federale Politie	Totale verhoging	Totaal budget	Beslissing ministerraad
Initieel budget	14,5	8,7	---	23,2	15/12/2010
Eerste verhoging	+2,7	+4,2	+6,9	30,1	01/03/2012
Tweede verhoging	+3,9	+2,4	+6,3	36,4	19/07/2013
Derde verhoging	+1,9	+1,3	+3,2	39,6	Nog niet goedgekeurd
Totaal	23,0	16,6	16,4	39,6	

Bron: Rekenhof

Het Rekenhof wijst erop dat al deze verhogingen intern dienen te worden gecompenseerd, wat ten koste gaat van andere investeringsprojecten.

Het aandeel in de tweede en de derde budgetverhoging (3,7 miljoen EUR) werd nog niet vereffend aan de Regie der Gebouwen. Gezien de voorziene dotatie voor 2013 (5 miljoen euro) volledig werd aangewend en rekening houdend met de geldende budgettaire restricties, moet de begroting 2013 hiervoor nog worden aangepast. In de verantwoording bij de voor dit jaar toegekende dotatie van 2 miljoen euro wordt niet vermeld waarvoor het krediet zal worden aangewend¹⁰¹. Het is voor het Rekenhof dan ook onduidelijk in hoeverre dit krediet ook bestemd is voor de vereffening van een deel van de inrichtingswerken en of het toegekende krediet hiervoor toereikend is.

⁹⁹ Bepaalde diensten van de federale politie worden vanaf 1 maart 2014, gehergroepeerd in de site van het RAC in het centrum van Brussel. De Regie der Gebouwen werd gemachtigd een huurcontract af te sluiten. Teneinde het voormalige administratieve centrum aan te passen aan de behoeften van de federale politie was het noodzakelijk om specifieke inrichtingswerken uit te voeren. Een verdeelsleutel voor de verdeling van de kosten van de inrichtingswerken werd gevalideerd tussen de Regie der Gebouwen en de federale politie.

¹⁰⁰ Op het moment van het begrotingsonderzoek werd deze verhoging nog niet goedgekeurd door de ministerraad.

¹⁰¹ Zie Parl. St. Kamer, Kamer DOC 53 3072/011, p. 175.

4 Gedetacheerden vanuit de zones (basisallocatie 17.90.22.12.21.48)

Met deze basisallocatie worden de kosten van de personeelsleden die worden ter beschikking gesteld door de lokale zones in de communicatie- en informatiecentra (C.I.C.) en in de arrondissementele kruispunten (A.I.K.) terugbetaald.

In het begrotingsjaar 2012 had de federale politie op deze basisallocatie een tekort van 7,1 miljoen EUR om alle facturen voor het jaar 2012 te kunnen vereffenen. Dit was het gevolg van een stijging van het aantal gedetacheerden en door het onregelmatig factureren door de zones, waardoor in 2012 achterstallige facturen dienden te worden betaald. Het tekort werd aangezuiverd uit de interdepartementale provisie¹⁰².

Voor het jaar 2014 worden de noodzakelijke kredieten geraamd op 23,8 miljoen EUR, terwijl er slechts een bedrag van 21,2 miljoen EUR wordt ingeschreven.

5 Programma 17.90.4 – Fonds 17/1 – prestaties en cessies van materieel en producten aan derden

De programmawet van 22 juni 2012 voegde in de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst een artikel 115, § 4bis in zodat de bestuurlijke politie, naast de bestaande regeling die is voorzien in artikel 115, een vergoeding kan vragen voor opdrachten die ze levert voor derden¹⁰³. De Koning moet, bij een in Ministerraad overlegd besluit, deze opdrachten bepalen, alsook de voorwaarden en de nadere regels. De opbrengsten zullen worden toegewezen aan een organiek begrotingsfonds. Bij de bespreking van het begrotingsontwerp 2013 merkte het Rekenhof op dat er nog geen koninklijk besluit werd getroffen en er bijgevolg geen bijkomende ontvangstenramingen werden ingeschreven. De minister antwoordde hierop¹⁰⁴ dat het koninklijk besluit werd opgesteld maar nog niet was afgerond. De concrete heffingsmodaliteiten voor de vergoedingen waren nog niet voldoende bepaald om de ontvangsten te kunnen ramen. Het Rekenhof stelt vast dat er nog steeds geen koninklijk besluit werd getroffen en dat er ook voor 2014 geen aangepaste ontvangstenramingen worden ingeschreven.

¹⁰² Koninklijk besluit van 20 december 2012 houdende de gedeeltelijke verdeling van het provisioneel krediet.

¹⁰³ Tot op heden wordt bijvoorbeeld voor de inschakeling van de politie bij sportwedstrijden en muziekfestivals geen vergoeding aangerekend aan de organisatoren. Voor de totaliteit van de geïntegreerde politie werd de kostprijs van de ordehandhaving bij deze evenementen geraamd op 8 miljoen euro per jaar.

¹⁰⁴ Parl. St. Kamer, DOC 53 2521/007, p. 136.

Sectie 18 – FOD Financien

1 Programma 18.40.0 - Vergoeding bpost verrichtingen

De federale overheid betaalt overeenkomstig het principeakkoord van 22 december 2009 jaarlijks aan bpost een vergoeding voor het gebruik van de 679-bankrekeningen van de staatsrekenplichtigen. Deze vergoeding wordt voor het begrotingsjaar 2014 geraamd op 38,2 miljoen euro¹⁰⁵.

Deze vergoeding werd in 2013, zoals bepaald in de tot op heden geldende beheerscontracten gedeeltelijk, voor ongeveer 15,7 miljoen euro verrekend in de dotatie toegekend aan bpost voor de uitvoering van de haar opgelegde overheidstaken. Het resterend gedeelte van deze vergoeding wordt gefinancierd door een bijzonder krediet toegekend in de algemene uitgavenbegroting van de FOD Financien¹⁰⁶. Voor het begrotingsjaar 2014 wordt hiertoe een voorlopig krediet voorzien van 20,7 miljoen euro.

Het Rekenhof merkt op dat in het vijfde beheerscontract dat in werking treedt vanaf 1 januari 2014 de vergoeding voor de zogenaamde 679-rekeningen niet langer in de dotatie is inbegrepen. Deze vergoeding zal dus integraal ten laste vallen van de FOD Financien. In 2012 en 2013 betaalde de FOD Financien voor deze vergoeding respectievelijk 24,8 miljoen euro en 21,6 miljoen euro, bovenop de vergoeding die was inbegrepen in de dotatie voor bpost. Het Rekenhof merkt op dat het krediet voor 2014 wellicht is onderschat. In de verantwoording wordt trouwens gesteld dat het voorlopig toegekende krediet van 20,7 miljoen euro in de loop van 2014 zal moeten worden aangepast.

2 Programma 18.52.0 – personeelskredieten douane en accijnzen

In uitvoering van het regeerakkoord van 1 december 2011 besliste de Ministerraad van 8 juni 2012 in het kader van Optifed een continue dienstverlening voor de douanediens (24u- en 7 dagenpermanentie) in te voeren. De invoering van dit shiftsysteem vergt de aanwerving van 385 bijkomende douaniers, waarvan er tot op heden 232 zijn aangeworven. De aanwerving van deze bijkomende douaniers en de kostprijs van het premiestelsel voor ploegenarbeid¹⁰⁷ als gevolg voor de invoering van een continue dienstverlening wordt door de administratie geraamd op jaarlijks 10 miljoen euro.

De Ministerraad van 10 oktober 2013 besliste in de interdepartementale provisie een krediet van 27,1 miljoen euro te voorzien voor uitgaven in het kader van Optifed. Bijkomend werd beslist deze provisie te verdelen volgens dezelfde ratio als in 2013. Concreet houdt dit in dat voor de financiering van een continue dienstverlening voor de douanediens een bedrag wordt voorzien van 10 miljoen euro.

Het Rekenhof merkt op dat de kosten voor de invoering en de uitbouw van een dergelijke continue douanediensverlening gezien hun blijvend karakter als recurrent moeten worden beschouwd. De kredieten voor de dekking van deze recurrente kosten

¹⁰⁵ De behoeften voor het jaar 2014 worden geraamd op basis van 43,4 miljoen verrichtingen aan 0,88 euro per verrichting (cf. de verantwoording bij de Algemene Uitgavenbegroting van de FOD Financien - Parl. St. Kamer, DOC 53 3072/012, p. 12).

¹⁰⁶ Het gedeelte inbegrepen in de dotatie voor bpost werd aangerekend op basisallocatie 33.41.52.31.22.03 van de FOD Mobiliteit, het resterende gedeelte is ten laste van de FOD Financien en wordt aangerekend op basisallocatie 18.40.02.12.11.10.

¹⁰⁷ Dit premiestelsel werd geregeld in het koninklijk besluit van 11 februari 2013 tot toekenning van een toelage aan de personeelsleden van het federaal administratief openbaar ambt die bepaalde prestaties verrichten.

moeten bijgevolg worden voorzien op het desbetreffende begrotingsprogramma i.p.v. in de interdepartementale provisie¹⁰⁸.

De FOD Financiën wenst bovenop het voormeld systeem van premietoelagen een bijkomende toelage voor weekend- en nachtwerk toe te kennen¹⁰⁹. De administratie raamt de kostprijs voor deze bijkomende toelage op 2,4 miljoen euro en wijst er tevens op dat deze bijkomende kost binnen de huidige personeelsenveloppe zal moeten worden gecompenseerd. Het Rekenhof merkt op dat het voorziene krediet hierdoor wellicht ontoereikend zal zijn om het voorziene aantal douaniers aan te werven.

3 Programma 18.61.0 – Werkingskosten Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij

In uitvoering van artikel 2, § 3, van de wet van 2 april 1962 betreffende de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM) heeft de Staat de verplichting deze kosten terug te betalen. Tot en met de begroting 2013 werd telkens in de algemene uitgavenbegroting van de FOD Financiën hiertoe een krediet voorzien van ongeveer 1 miljoen euro¹¹⁰. Dit krediet werd echter nooit aangewend en is niet langer opgenomen in het ontwerp van uitgavenbegroting 2014.

Het Rekenhof wijst er echter op dat het niet aanwenden van de voorziene kredieten geenszins inhoudt dat de FPIM geen uitgaven verricht in het kader van haar gedelegeerde opdracht. Gezien de voorziene kredieten telkens ontoereikend waren, werden deze uitgaven rechtstreeks betaald via de rekening-courant van de Belgische Staat en verrekend met de voor de Staat ontvangen intresten. Op deze wijze werd gedurende de periode 2008-2012 al voor een totaal bedrag van ongeveer 63 miljoen euro aan uitgaven gecompenseerd, waarvan ongeveer 55 miljoen euro aan juridische en financiële bijstand in het kader van de financiële crisis. Op 30 juni 2013 bedroeg het saldo +8,7 miljoen euro¹¹¹.

Het Rekenhof merkt op dat dergelijke werkwijze in strijd is met het universaliteitsprincipe van de begroting dat stelt dat de gezamenlijke ontvangsten zijn bestemd voor de gezamenlijke uitgaven¹¹² en bovendien weinig transparant is. Het beveelt daarom aan binnen de uitgavenbegroting van de FOD Financiën de nodige kredieten te voorzien en jaarlijks een zo getrouw mogelijke raming van de voorziene uitgaven op te maken¹¹³. Daarnaast dienen alle ontvangsten te worden geraamd in de middelenbegroting.

¹⁰⁸ Zie ook sectie 03 – FOD Budget en Beheerscontrole – Programma 03.41.1 – Provisionele kredieten.

¹⁰⁹ Een ontwerp van ministerieel besluit wordt momenteel voorgelegd aan de Raad van State.

¹¹⁰ Basisallocatie 18.61.02.12.11.05

¹¹¹ Het saldo van voormelde rekening-courant wordt enkel opgenomen in de balans van de FPIM, maar niet in de balans van de FOD Financiën.

¹¹² Artikel 60 van de wet van 22 mei 2003.

¹¹³ Zie tevens de verantwoording van de algemene uitgavenbegroting van de FOD Financiën (Parl. St. Kamer, DOC 53 3072/012, p. 28).

Sectie 21 – Pensioenen

1 Begrafenisvergoeding

De begrafenisvergoeding is een tegemoetkoming die, ter compensatie van de gedane begrafeniskosten, wordt uitbetaald bij overlijden van een persoon die op dat ogenblik een rustpensioen van de overheidssector ten laste van de Staatskas geniet¹¹⁴.

Tijdens het begrotingsconclaf ter voorbereiding van de aanpassing van de begroting van 2013 besliste de Ministerraad om deze vergoeding, naar analogie met wat eerder werd beslist voor de begrafenispremie in de privésector, af te schaffen voor overlijdens vanaf 1 juli 2013¹¹⁵. De inhouding van 0,5% op de rustpensioenen ten laste van de staatskas blijft echter behouden¹¹⁶.

De beoogde besparing van deze maatregel werd geraamd op 6,8 miljoen euro in 2013¹¹⁷ en van 13,5 miljoen euro in 2014¹¹⁸. In de begroting 2014 is nog slechts een uitgavenkrediet van 0,5 miljoen euro voorzien, bestemd voor de financiering van laattijdige aanvragen.

Het Rekenhof merkt op dat de realisatie van de geraamde besparing zowel voor 2013 als voor 2014 afhangt van het tijdstip waarop de aanpassing van de ter zake geldende wetgeving van kracht wordt. Zo lang de wet niet is aangepast, moet de begrafenispremie verder worden uitgekeerd.

2 Pensioenuitgaven NMBS

De geraamde pensioenuitgaven van de NMBS stijgen in 2014 met 30,9 miljoen euro (+3,14%) ten opzichte van de aangepaste begroting 2013.

Als enige verantwoording wordt gesteld dat “de raming van zowel de ontvangsten als de uitgaven voor 2014 is gebeurd op basis van de realisaties van de voorgaande jaren, en de eerste vier maanden van 2013”. Aangezien de Pensioendienst voor de overheidssector van de NMBS geen detailgegevens krijgt over de raming van haar pensioenuitgaven van de NMBS, kon niet worden nagegaan of het effect van de pensioenhervorming in de raming is verrekend.

De pensioenen van de NMBS vormen de enige belangrijke categorie pensioenen waarvoor niet wordt medegedeeld wat het effect is van de pensioenhervorming op die uitgaven.

¹¹⁴ De begrafenisvergoeding wordt geregeld door de wet van 30 april 1958 tot wijziging van de koninklijke besluiten nrs. 254 en 255 van 12 maart 1936 waarbij eenheid wordt gebracht in het regime van de pensioenen der weduwen en wezen van het burgerlijk rijks personeel en van de leden van het leger en van de rijkswacht, en tot instelling van een begrafenisvergoeding ten gunste van de rechthebbenden van gepensioneerde rijksambtenaren.

¹¹⁵ Ministerraad 26/04/2013, Notificatie punt 40, blz. 21.

¹¹⁶ De inkomsten uit deze bijdrage staan ingeschreven in artikel 4203703 van de begroting van PDOS en worden in de initiële begroting 2014 geraamd op 48,3 miljoen.

¹¹⁷ De uitgave is ingeschreven in artikel 5403426 van de begroting van de Pensioendienst voor de overheidssector en werd in de initiële begroting 2013 geraamd op 13,5 miljoen.

¹¹⁸ Deze maatregel genereert geen bijkomende besparing op de kostprijs van de pensioenen van de NMBS (afdeling 548 van de begroting van de NMBS) voor Entiteit I. De NMBS betaalt de begrafenisvergoeding namelijk zelf, vermits zij ook de inhouding (op de rustpensioenen) die dient voor de financiering ervan ontvangt. Cf. artikel 2,§3, van het koninklijk besluit van 28 december 2005 betreffende de overname van de pensioenverplichtingen van de NMBS-Holding door de Belgische Staat.

Sectie 32 – FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie

1 Programma 32.41.0 – Dienst van de Mededinging en programma 32.41.1 – Raad van de Mededinging

In de loop van september 2013 is, ter vervanging van de Dienst van de Mededinging en de Raad van de Mededinging, de nieuwe Belgische Mededingingsautoriteit (BMA) daadwerkelijk van start gegaan¹¹⁹. De organisatie van de BMA zal bestaan uit enerzijds een mededingingscollege van assessoren en de voorzitter en anderzijds een auditoraat onder leiding van de auditeur-generaal. Onder het programma 32.41.1 is voor 2014 een dotatie aan de BMA van 7,1 miljoen euro ingeschreven.

De BMA heeft met de FOD Economie een dienstverleningsovereenkomst afgesloten waarbij als overgangsregeling de dotatie aan de BMA wordt gestort aan de FOD Economie¹²⁰. De FOD Economie zal deze dotatie ter beschikking houden van de BMA waarbij de uitgaven voorlopig nog via de begroting van de FOD Economie zullen verlopen¹²¹. De BMA zal autonoom over het gebruik van de kredieten kunnen beslissen.

Verder is als overgangsregeling wettelijk bepaald dat het personeel van de vroegere structuren aan de FOD Economie wordt toegewezen. Voorlopig staat het nog niet vast wanneer dit personeel zal overgaan naar de BMA. Het Rekenhof merkt op dat de begroting is opgemaakt in de veronderstelling dat alle personeel van de vroegere structuren voor 1 januari 2014 aan de BMA wordt overgedragen. Indien de overdracht in 2013 niet kan plaatsvinden, zal dit personeel ten laste vallen van de FOD Economie, terwijl hiervoor geen kredieten werden voorzien. Er is evenmin voorzien in een wetbepaling waardoor, zoals in 2013, het krediet van de dotatie aan de BMA zoals ingeschreven op het programma hiervoor uitzonderlijk kan worden herverdeeld naar de personeels- en werkingskredieten van het programma 32.41.0¹²².

2 Programma 32.42.1 – Fonds voor de Analyse van Aardolieproducten (FONAARDO)

De ontvangsten van het Fonds voor de Analyse van Aardolieproducten bestaan uit heffingen ten laste van de verdelers van aardolieproducten en worden besteed voor de kosten die voortvloeien uit de controle en de analyse van de kwaliteit van die producten. De huidige heffingen werden vastgesteld in 2002¹²³.

Het Rekenhof wijst er nogmaals op dat de ontvangsten jaar na jaar hoger zijn dan de uitgaven waardoor het beschikbare saldo blijft stijgen¹²⁴. Voor 2014 wordt er geraamd dat dit saldo zal aangroeien met 0,7 miljoen euro tot 19,8 miljoen euro. Indien het saldo

¹¹⁹ Met de wet van 3 april 2013 houdende onder meer de invoering van boek IV – Bescherming van de mededinging in het Wetboek van economisch recht werd de organisatie van de BMA geregeld. Deze wet trad deels in werking op 28 mei 2013 en deels op 6 september 2013 (koninklijke besluiten van 21 mei 2013 en van 30 augustus 2013).

¹²⁰ Koninklijk besluit van 26 september 2013 houdende de dienstverleningsovereenkomst tussen de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie en de Belgische Mededingingsautoriteit.

¹²¹ In FEDCOM wordt er hiervoor specifiek een "geïndividualiseerd kostencentrum" gecreëerd.

¹²² Vermits bij de opmaak van de begroting 2013 niet kon worden voorspeld wanneer de BMA van start zou gaan, bepaalde de wetbepaling 2.32.5 dat de vastleggingskredieten van de organisatieafdeling 41 – Bestuur Mededinging onderling konden worden herverdeeld. Hierdoor kon in 2013 het krediet van de dotatie aan de BMA zoals ingeschreven op het programma 32.41.1 uitzonderlijk herverdeeld worden naar de personeels- en werkingskredieten van het programma 32.41.0.

¹²³ Koninklijk besluit van 26 mei 2002 tot wijziging van het koninklijk besluit van 8 februari 1995 tot vaststelling van de modaliteiten voor de werking van het Fonds voor de Analyse van Aardolieproducten.

¹²⁴ Zie ook opmerkingen bij de initiële begroting 2012, Parl. St. Kamer, DOC 53 1943/003, p.75-76.

in de toekomst echter wordt aangewend zal dit een negatieve impact hebben op het begrotingssaldo van dat jaar. Dit zou onder meer het geval zijn bij een verlaging van de heffingen of een uitbreiding van de activiteiten van het fonds.

3 Programma 32.42.3 – Financiering van het nucleair passief

Net als voor de begrotingen sedert het jaar 2008 zijn er ook voor het begrotingsjaar 2014 geen vereffeningskredieten¹²⁵ ingeschreven ter dekking van de kosten van de toekomstige ontmanteling of het "technisch passief" van het Studiecentrum voor Kernenergie (SCK) en van de gebouwen van het Instituut voor Radio-elementen (IRE)¹²⁶.

Volgens de verantwoording zijn de betalingen voor het SCK gedurende enkele jaren opgeschort. Daarbij zijn er voor de eerstkomende jaren nog voldoende middelen beschikbaar in het fonds bij NIRAS voor de dekking van dit nucleair passief. Voor het technisch passief van het IRE zullen de eigenlijke ontmantelingswerken op het ogenblik van hun uitvoering worden gefinancierd. De lasten worden daardoor naar de toekomst overgedragen.

Voor het SCK werd daarbij naar aanleiding van de begroting 2012 en de begroting 2013 een aanpassing van de vervaldagenkalender, zoals vastgelegd in het koninklijk besluit van 16 oktober 1991, in het vooruitzicht gesteld¹²⁷, wat tot dusver nog niet is gebeurd¹²⁸. De overeenkomstig voornoemd koninklijk besluit verschuldigde, maar nog niet vereffende, bedragen lopen voor de periode 2008-2014 op tot 128,4 miljoen euro. Rekening houdende met de in het koninklijk besluit voorziene actualisatievoet van 8% zou hiervoor in 2015 175,7 miljoen euro moeten worden betaald. Indien de betaling van de bijdragen verder wordt uitgesteld en de in het koninklijk besluit voorziene vervaldagenkalender niet wordt aangepast, zal dit met toepassing van de huidige actualisatievoet van 8% in de toekomst alsmear hogere bijkomende kosten veroorzaken.

Het programma 32.42.3 bevat daarnaast ook de kredieten ter dekking van het technisch passief van het IRE voor wat betreft het gedeelte afval en uranium (voor respectievelijk de terugbetaling van de hoofdsom¹²⁹ en de btw¹³⁰). Het (achterstallige) te betalen saldo per eind 2013 voor deze kosten wordt geraamd op respectievelijk 4,7 en 1,1 miljoen euro.

¹²⁵ Met uitzondering van 0,06 miljoen euro voor het IRE.

¹²⁶ De dotaties voor het technisch passief zijn verschuldigd aan de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Splijtstoffen (NIRAS) in uitvoering van het koninklijk besluit van 16 oktober 1991 houdende de regelen betreffende het toezicht op en de subsidiëring van het Studiecentrum voor Kernenergie en tot wijziging van de statuten van dit centrum (zoals gewijzigd door de koninklijke besluiten van 18 december 1998 en 10 mei 2007) en het koninklijk besluit van 16 oktober 1991 houdende de regelen betreffende het toezicht op en de subsidiëring van het Nationaal Instituut voor Radio-elementen en tot wijziging van de statuten van dit instituut. In de begroting (en de verantwoording) zijn hiervoor de basisallocatie 32.42.30.31.22.13 – Dotatie aan de NIRAS voor het technisch passief van het SCK en de basisallocatie 32.42.30.31.22.24 – Dotatie aan de NIRAS voor het technisch passief van het IRE, gedeelte gebouwen, opgenomen. Voor het SCK legt het koninklijk besluit een totale betaling van 161,4 miljoen euro, geactualiseerd aan 8 % tot in 1988, vast.

¹²⁷ Parl. St. Kamer, DOC 53-1943/008, p. 166 en Parl. St. Kamer, DOC 53-2521/007, p. 146.

¹²⁸ Een nieuw koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 oktober 1991 en dat betrekking heeft op de definitie van het technisch passief, de boekhoudkundige regels en de regels voor de financiering van het technisch passief van het SCK is opgesteld maar werd nog niet goedgekeurd. In dit ontwerp van koninklijk besluit is voorzien dat de jaarlijkse dotaties voor de sanering van het technisch passief van het SCK vanaf het jaar 2010 voor ieder jaar n worden geactualiseerd aan een voet gelijk aan de inflatie van het jaar n - 1, verhoogd met 2%.

¹²⁹ Basisallocatie 32.42.30.31.22.22 – Dotatie aan het NIRAS voor het technisch passief van het IRE (gedeelte afval en bestraalde splijtstof).

¹³⁰ Basisallocatie 32.42.30.31.22.23 – Dotatie aan het NIRAS voor de dekking van de btw op de uitgaven betreffende het technisch passief van het IRE (gedeelte afval en bestraalde splijtstof).

Het Rekenhof merkt op dat de ingeschreven kredieten 2014 van respectievelijk 3,3 miljoen euro en 0,7 miljoen euro niet voldoende zijn om deze achterstallen weg te werken. Bovenop de achterstallen worden de kosten voor 2014 geraamd op respectievelijk 4,3 en 0,9 miljoen euro.

4 Programma 32.42.4 – Sociaal Stookoliefonds

Ook in 2014 wordt, zoals dit het geval is sedert het jaar 2008, een krediet ingeschreven van 30 miljoen euro voor de financiering van het Sociaal Stookoliefonds¹³¹. Het Sociaal Stookoliefonds kan (via de OCMW's) een verwarmingstoelage toekennen ten gunste van bepaalde personen met een laag inkomen die stookolie, lamppetroleum of propaangas in bulk verbruiken voor de verwarming van de gezinswoning.

Voortgaande op de onderbenutting van de kredieten in de voorgaande jaren¹³², zijn de ingeschreven kredieten mogelijks opnieuw overschat. In de verantwoording ontbreekt concrete informatie met betrekking tot de vaststellingswijze van het vooropgestelde krediet voor het jaar 2014.

5 Programma 32.44.4 – Onderzoeksprogramma

Sinds 1980 komt de federale Staat tussen in de financiering van de onderzoeks- en ontwikkelingskosten van Belgische ondernemingen voor de bouw van Airbusvliegtuigtypes¹³³. De ondernemingen moeten deze toegekende terugvorderbare voorschotten slechts integraal terugbetalen in geval van een succesvolle commercialisering¹³⁴.

In 2012 stelde het Rekenhof vast dat de Ministerraad eind 2010 en 2011 nog niet verschuldigde sommen op een geblokkeerde rekening van een privéonderneming heeft laten storten (19,2 miljoen euro in 2010 en 38,8 miljoen euro in 2011), om te voorkomen dat aan het eind van die begrotingsjaren nog niet gebruikte kredieten zouden worden geannuleerd. Voor deze afwijking van het annuliteitsprincipe van de begroting ontbrak een wettelijke basis¹³⁵. Het Rekenhof wees er de minister en administratie op dat met de op de geblokkeerde rekening resterende saldi rekening moest worden gehouden bij de raming van de kredietbehoeften voor het jaar 2013. Naar aanleiding van de opmaak van de begroting 2013 stelde de regering dat de financieringsbehoeften 2013 wel degelijk werden bepaald na uitputting van het saldo van de geblokkeerde rekening¹³⁶.

¹³¹ Het Sociaal Stookoliefonds wordt gefinancierd door een bijdrage op alle petroleumproducten aangewend voor verwarming en door een subsidie van de FOD Economie.

¹³² Onderbenutting vereffeningskredieten 2008: 0 miljoen euro (in 2008 werden de opgebouwde tekorten weggewerkt), 2009: 30 miljoen euro, 2010: 23,6 miljoen euro, 2011: 4 miljoen euro, 2012: 20 miljoen euro en voor 2013 geraamd op 12,6 miljoen euro. De geraamde onderbenutting 2013 werd in FEDCOM voorlopig geblokkeerd.

¹³³ De financiële steun aan de onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten (en de terugbetaling) wordt telkens voor de helft aangerekend op de begroting van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie en op de begroting van de POD Wetenschapsbeleid.

¹³⁴ Niettegenstaande de uitgaven in de algemene uitgavenbegroting als financiële uitgave werden aangemerkt (ESR-code 8) heeft het INR vanaf 2011 bij de bepaling van het vorderingensaldo een correctie doorgevoerd om alsnog met deze uitgaven rekening te houden. Er is immers gebleken dat de invorderbaarheid voorwaardelijk is en de kans op terugbetaling gering. De FOD Economie past vanaf 2014 de ESR-code aan (van ESR-code 8 naar ESR-code 5). Deze aanpassing werd door de POD Wetenschapsbeleid nog niet gecorrigeerd, maar is opgenomen in de overgangscorrectie naar het vorderingensaldo.

¹³⁵ Over de terugbetaling van voorschotten toegekend aan Belgische ondernemingen in het kader van de Airbusprogramma's werd uitgebreid gerapporteerd in het 169^e Boek van het Rekenhof (beschikbaar op www.rekenhof.be), p.401-413.

¹³⁶ Parl. St. Kamer, DOC 53 2521/007, p.147.

Het Rekenhof stelt vast dat in 2013 de kredieten van de algemene uitgavenbegroting bij voorrang worden benut. De administratie raamt dat per eind 2013 een saldo op de geblokkeerde rekening van 11,2 miljoen euro (of 5,5 miljoen euro voor beide betrokken administraties) nogmaals wordt overgedragen.

Sectie 33 – FOD Mobiliteit en Vervoer

1 Programma 33.22.3 – Ombudsdienst luchtvaart en programma 33.22.4 – Ombudsdienst spoor

Voor de behandeling van de passagiersklachten die tegen luchtvaartmaatschappijen en tegen de exploitant van de luchthaveninfrastructuur van Brussel-Nationaal worden ingediend, werd in 2010 de “Ombudsdienst voor de luchtvaartpassagiers en de omwonenden van de luchthaven Brussel-Nationaal” opgericht¹³⁷. De dienst moet eveneens tussenbeide komen voor de omwonenden van de luchthaven Brussel-Nationaal en de opdrachten van de sinds 2002 bestaande “Ombudsdienst voor de luchthaven Brussel-Nationaal” overnemen.

De kost van de ombudsdienst moet door retributies worden gedekt. Het Rekenhof stelt nogmaals vast dat het koninklijk besluit dat het tarief en de betalingsmodaliteiten van de retributies moet vastleggen, nog niet werd uitgevaardigd¹³⁸. Ook een aantal andere uitvoeringsbesluiten werden nog niet genomen¹³⁹.

Het Rekenhof wijst er verder op dat met de in de ontwerpbegroting 2014 ingeschreven kredieten ten belope van 34.000 euro geen ombudsdienst voor de luchtvaart kan worden ingericht.

De kosten van de “Ombudsdienst voor treinreizigers” moeten eveneens door retributies worden gedekt¹⁴⁰. Het Rekenhof wijst andermaal op het uitblijven van het koninklijk besluit dat het tarief en de betalingsmodaliteiten van de retributies moet bepalen¹⁴¹. De kosten van de “Ombudsdienst voor treinreizigers” worden momenteel gedragen door FOD Mobiliteit en Vervoer en zijn voor 2014 begroot op 1,3 miljoen euro.

2 bpost, NMBS-groep en Beliris

De kredieten die zijn ingeschreven in sectie 33 van het ontwerp van algemene uitgavenbegroting 2014 dalen met 1,2 % ten opzichte van de kredieten voor het jaar 2013.

¹³⁷ Artikelen 2 tot 9 van de wet van 28 april 2010 houdende diverse bepalingen.

¹³⁸ Zie ook commentaar en opmerkingen bij de ontwerpen van staatsbegroting voor het begrotingsjaar 2012, Parl. St. Kamer, DOC 53 1943/003, p. 80.

¹³⁹ Onder meer voor de vaststelling van het administratief en geldelijk statuut van de ombudsmannen; de toewijzing van de menselijke en materiële middelen en de opheffing van het koninklijk besluit van 15 maart 2002 houdende de oprichting van een ombudsdienst voor de luchthaven Brussel-Nationaal.

¹⁴⁰ Artikel 17, § 6 van de wet van 28 april 2010 houdende diverse bepalingen.

¹⁴¹ Cf. de commentaar en opmerkingen bij de ontwerpen van staatsbegroting voor het begrotingsjaar 2012, Parl. St. Kamer, DOC 53 1943/003, p. 80.

Tabel 1 – Vereffeningskredieten FOD Mobiliteit en Vervoer: vergelijking kredieten 2014 met de aangepaste kredieten 2013 (in miljoen euro)

Omschrijving	2013	2014	Mutatie	%
Programma 33.41.5 – Overheidsbedrijven (voornamelijk bpost)	330,5	304,7	-25,8	-7,8%
Programma 33.51.1 – Spoorwegvervoer	3.088,0	3.100,8	12,8	0,4%
Programma 33.55.2 – Directie vervoersinfrastructuur (Beliris-fonds)	124,9	115,0	-9,9	-7,9%
Andere programma's	125,0	104,8	-20,2	-16,2%
Totaal	3.667,6	3.625,3	-43,1	-1,2%

Bron: algemene uitgavenbegroting

Meer dan 97% van het budget van de FOD Mobiliteit en Vervoer is voorbehouden voor de federale financiering van bpost, de NMBS-groep en de werkzaamheden van Beliris.

Bij koninklijk besluit van 29 mei 2013 werd het vijfde beheerscontract tussen de Belgische Staat en bpost voor de periode 2013-2015 goedgekeurd. De voor 2014 voorziene vergoeding voor de taken van openbare dienstverlening door bpost (304,2 miljoen euro) is 0,2 miljoen euro lager dan het bedrag vermeld in het beheerscontract¹⁴².

De voor de NMBS-groep voorziene kredieten stijgen ten opzichte van de kredieten 2013 met 12,8 miljoen euro. Deze stijging is het resultaat van onder meer de indexering van deze kredieten tegenover het bijkomend verminderen van de volgens de beheersovereenkomsten voorziene bedragen met 40 miljoen euro (180 miljoen euro besparingen in 2014 tegenover 140 miljoen euro in 2013)¹⁴³.

Inzake de dotaties aan de NMBS-groep moet er verder op worden gewezen dat de huidige drieledige structuur in 2014 plaats zal maken voor een tweeledige. De krachtlijnen van deze herstructurering liggen vervat in de wet van 30 augustus 2013 betreffende de hervorming van de Belgische spoorwegen. De initiële begroting 2014 houdt nog geen rekening met deze hervorming.

De geraamde uitgaven voor het Beliris-fonds zijn 9,8 miljoen euro lager dan de geraamde ontvangsten ten belope van 125 miljoen euro als voorafname op de opbrengst van de personenbelasting. Het saldo van de vereffeningskredieten, dat eind 2013 vermoedelijk 469,1 miljoen euro zal bedragen, zal bij volledige benutting van de voorziene kredieten in 2014 stijgen met 9,8 miljoen euro tot 478,9 miljoen euro. Het

¹⁴² Het bedrag voor 2013 (311,2 miljoen euro), dat nog op basis van de vierde beheersovereenkomst in de aangepaste begroting 2013 was ingeschreven, is 7,5 miljoen euro hoger dan het bedrag vermeld in het nieuwe beheerscontract. De dotatie in 2013 nog een bedrag van 15,7 miljoen euro als vergoeding voor het gebruik van 679-rekeningen door de Staat bij bpost. Verder was in de begroting 2013 nog een bedrag van 18,8 miljoen euro voorzien als terugvorderbaar voorschot ter dekking van de fysieke behoefte aan cash in het kader van o.m. de verwerking van poststortingen van een derde bij een financiële instelling.

¹⁴³ De beheerscontracten met de NMBS, Infrabel en de NMBS-Holding liepen op 31 december 2012 ten einde. In afwachting van nieuwe beheersovereenkomsten, worden de huidige beheerscontracten van rechtswege verlengd. De besparingen voor 2013 en 2014, op de toelagen moeten nog worden opgenomen in de bestaande beheerscontracten. Voor 2014 werd in de begroting rekening gehouden met de vooropgestelde besparingen van 150 miljoen euro naar aanleiding van de opmaak van de begroting 2013 en van 30 miljoen euro bij de aangepaste begroting 2013. De in het ontwerp van algemene uitgavenbegroting 2014 voor de NMBS-groep ingeschreven bedragen zijn hierdoor 180 miljoen euro lager dan de in toepassing van de bestaande beheerscontracten berekende bedragen.

Rekenhof wijst erop dat het eventueel in de toekomst aanwenden van het saldo een negatieve impact zal hebben op het begrotingssaldo¹⁴⁴.

De daling van de voor 2014 voorziene kredieten voor andere programma's ten opzichte van de kredieten 2013 met 20,2 miljoen euro is voornamelijk toe te schrijven aan de stopzetting van de subsidiëring van het verspreid en gecombineerd goederen vervoer per spoor (programma 33.51.8 – Intermodaliteit).

3 Opmerkingen betreffende de begrotingsfondsen

3.1 Programma 33.22.2 – Begrotingsfonds Onderzoeksorgaan Scheepvaart

Ingevolge een Europese richtlijn werd in 2012 de Federale instantie voor onderzoek van scheepvaartongevallen (FOSO) opgericht¹⁴⁵. De werking van dit onderzoeksorgaan valt ten laste van een organiek begrotingsfonds, dat zijn inkomsten verkrijgt uit bijdragen van de exploitanten van de Belgische schepen enerzijds en van de havens, met betrekking tot de schepen onder vreemde vlag anderzijds. De jaarlijkse bijdragen werden wettelijk bepaald op 0,8 miljoen euro¹⁴⁶.

Het Rekenhof wijst erop dat de oprichtingswet momenteel het voorwerp uitmaakt van een annulatieberoep bij het Grondwettelijk Hof. In afwachting van een uitspraak in deze zaak hebben de havens hun bijdrage niet gestort. Hierdoor zijn er bijna geen middelen beschikbaar om de werking van het FOSO op te starten.

3.2 Programma 33.22.5 – Begrotingsfonds Dienst Regulering van het Spoorwegvervoer en van de Exploitatie van de luchthaven Brussel-Nationaal

Dit organiek begrotingsfonds werd eind 2011 opgesplitst in een "Fonds betreffende de werking van de Regulering van het Spoorwegvervoer" en een "Fonds betreffende de werking van de economische regulerende overheid van de Luchthaven Brussel-Nationaal"¹⁴⁷, onder meer omdat de diensten die deze fondsen beheren werden opgesplitst. De koninklijke besluiten, die de inwerkingtreding van beide begrotingsfondsen zouden regelen, bleven echter uit¹⁴⁸. Bij de bespreking van de initiële begroting 2013, werd meegedeeld dat de regering onder andere omwille van schaalvoordelen heeft beslist om één enkele regulator te behouden en dat de nodige wettelijke bepalingen hiervoor zouden worden genomen¹⁴⁹.

Het Rekenhof wijst erop dat de aangekondigde wetswijziging nog niet werd uitgevoerd.

4 Onderfinanciering van het autonoom overheidsbedrijf Belgocontrol-beheerder van het burgerlijk luchtverkeer in het luchtruim waarvoor België verantwoordelijk is

In het kader van een gemeenschappelijk Europees luchtruim werden de voorbije jaren door Europa een aantal maatregelen genomen die een weerslag hebben op de financiële structuur van Belgocontrol. Vanaf 1 januari 2010 trad de Europese verordening nr.

¹⁴⁴ Cf. de artikelen in het 167e Boek van het Rekenhof, Volume I, p. 264-269 en 168e Boek van het Rekenhof, Volume I, p. 329.

¹⁴⁵ Wet van 2 juni 2012 betreffende de Federale Instantie voor Onderzoek van Scheepvaartongevallen.

¹⁴⁶ Artikel 15, §1 van de wet van 2 juni 2012.

¹⁴⁷ Artikelen 28 en 29 van de wet van 2 december 2011 houdende diverse bepalingen betreffende de mobiliteit.

¹⁴⁸ Commentaar en opmerkingen bij de ontwerpen van staatsbegroting voor het begrotingsjaar 2012 (Parl. St. Kamer, DOC 53 1943/003, p. 79) en Commentaar en opmerkingen bij de ontwerpen van staatsbegroting voor het begrotingsjaar 2013 (Parl. St. Kamer, DOC 53 2521/004, p. 68-69).

¹⁴⁹ Parl. St. Kamer, DOC 53 2521/007, p. 147-148.

1070/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 in werking. Hierdoor kunnen de prestaties die Belgocontrol verleent op de regionale luchthavens niet langer worden gerecupereerd via de “en route”¹⁵⁰ en dient het overheidsbedrijf deze kosten, die voor het boekjaar 2012 een bedrag van 17,4 miljoen euro bedragen, zelf ten laste te nemen. Daarnaast wordt in het kader van de EBBR-heffingen¹⁵¹, waarvan de tarieven ongewijzigd zijn gebleven sinds 2003, in 2012 een verlies geleden van 8,4 miljoen euro. Tenslotte stemmen de “vrijgestelde vluchten”, waarvoor krachtens het beheerscontract tussen Belgocontrol en de Belgische Staat geen vergoedingen mogen worden aangerekend, in 2012 overeen met een verlies van 1,7 miljoen euro. Onder meer door deze financieringen vertonen de jaarrekeningen van Belgocontrol sinds 2010 negatieve resultaten (2012: -13,1 miljoen euro; 2011: -15,3 miljoen euro; 2010: -19,1 miljoen euro).

Waar in de begroting voor 2011 de mogelijkheid werd voorzien om een terugvorderbaar voorschot aan Belgocontrol te verlenen ten belope van 9 miljoen euro, werd noch in de daaropvolgende begrotingen¹⁵², noch in de ontwerpbegroting voor 2014 in een budgettaire maatregel voorzien teneinde het bedrag van de onderfinanciering van Belgocontrol tengevolge de uitoefening van zijn taken van openbare dienst te compenseren.

Naar aanleiding van de commentaar bij de begroting 2013 antwoorde de regering op zoek te zijn naar oplossingen. Tot op heden werd er door de federale overheid geen maatregel voorzien om het autonoom overheidsbedrijf op structurele wijze te herfinancieren.

¹⁵⁰ De “en-route” heffingen, berekend op de “en –route”kostenbasis, moeten worden betaald door de luchtvaartmaatschappijen die het Belgisch luchtruim overvliegen. Tot 2009 werd de netto-kost van de luchtverkeersleiding op de regionale luchthavens die ten laste van Belgocontrol was, voor 75 % gerecupereerd via deze kostenbasis.

¹⁵¹ Heffingen in verband met de controle van het landen en opstijgen op Brussel-Nationaal.

¹⁵² Commentaar en opmerkingen bij de ontwerpen van staatsbegroting voor het begrotingsjaar 2012, Parl. St. Kamer, DOC 53 1943/003, p.81-82; Commentaar en opmerkingen bij de ontwerpen van staatsbegroting voor het begrotingsjaar 2013, Parl. St. Kamer, DOC 53 2521/004, p.72-73.

DEEL IV

Sociale zekerheid

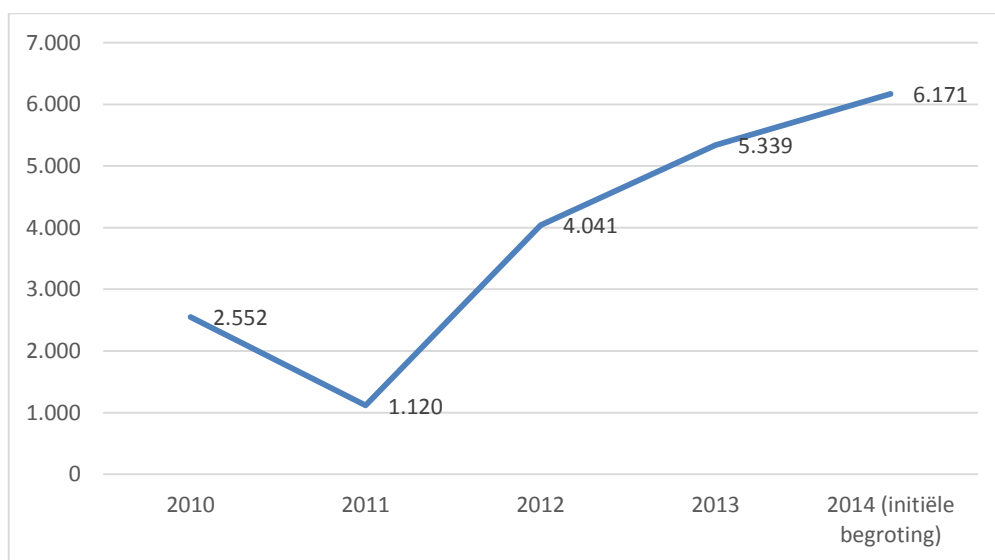
1 Inleiding

Voor 2014 bestaat de begrotingsdoelstelling van de regering voor de sociale zekerheid er nog steeds in tot een nulsaldo te komen in ESR termen.

Nieuwe besparingsmaatregelen komen in 2014 bovenop de maatregelen waartoe de regering de voorgaande jaren besliste om de uitgaven van de sociale zekerheid te beheersen.

De specifieke evenwichtsdotatie van de Staat aan de sociale zekerheid stijgt van 5.339 miljoen euro voor het jaar 2013 tot 6.171 miljoen euro voor het jaar 2014, wat neerkomt op een stijging met 832 miljoen euro (15,6 %).

Grafiek - Evolutie van de evenwichtsdotatie (in miljoen euro)

Voor de drie belangrijkste socialezekerheidsstelsels zien de budgettaire ramingen 2014 voor de lopende ontvangsten en uitgaven er als volgt uit:

- een tekort van 139 miljoen euro voor het Globaal Beheer van de werknemers;
- een bonus van 137 miljoen euro voor het Globaal Beheer van de zelfstandigen;
- een evenwicht voor de geneeskundige verzorging.

De ESR-correcties, toegepast op de volledige socialezekerheidsperimeter, herleiden het globale begrotingstekort echter tot nul.

In verband met die verschillende doelstellingen formuleert het Rekenhof de volgende commentaren:

- In tegenstelling tot het ESR-saldo, dat uitgedrukt wordt in termen van vastgestelde rechten, zijn de begrotingsboekhoudingen van de Globale Beheren (werknemers en zelfstandigen) nog hoofdzakelijk opgesteld op basis van

betalingen (kasinkomsten en kasuitgaven). De hervorming van de boekhouding van de openbare instellingen van sociale zekerheid (OISZ) houdt in dat vanaf 1 januari 2014 een begroting van vastgestelde rechten moet worden opgemaakt. De initiële planning ging ervan uit dat de nodige koninklijke besluiten voor de tenuitvoerlegging van die hervorming vóór eind 2012 zouden zijn verschenen, maar op 18 november 2013 liet de publicatie nog altijd op zich wachten.

- Uitgaand van een begroting van vastgestelde rechten in 2014 voor de sociale zekerheid, moeten de bezoldigingen van december bij de verschillende OISZ op het begrotingsjaar 2014 worden aangerekend en moeten bijgevolg 13 maanden van prestaties worden geboekt in 2014. Die maatregel zal een impact van tientallen miljoenen euro op de uitgaven hebben (waarvan nagenoeg 6,8 miljoen euro uitsluitend voor de RSZ en 6 miljoen euro voor het RIZIV). In de algemene toelichting bij de begroting is daarover geen enkele bepaling opgenomen.
- De opmaak van de begroting 2104 houdt voor de sociale zekerheid rekening met maatregelen waartoe werd beslist tijdens de aanpassing van de begroting 2013 in mei en in juli 2013, maar die betrekking hebben op 2014, alsook met de maatregelen waartoe beslist werd tijdens het begrotingsconclaaf van oktober 2013. In de algemene toelichting bij de begroting zijn enkel de nieuwe initiatieven van het conclaaf van oktober beschreven.

2 Transversale maatregelen

2.1 Onderbenutting van de budgetten

Bij de opmaak van de begroting 2014 wordt aan de OISZ een onderbenutting van de uitgaven opgelegd voor een bedrag van 129,2 miljoen euro. Zoals in de vorige jaren, heeft de onderbenutting betrekking op de beheersbegroting en de opdrachtenbegroting van de OISZ (maar niet op de uitgaven voor sociale prestaties). Het College van de OISZ zal in 2014 de evolutie van de uitgaven opvolgen en periodiek rapporteren over de realisatie van de onderbenutting.

De techniek van de onderbenutting maakt het mogelijk om een bijdrage te leveren tot de sanering van de overheidsuitgaven zonder dat daarbij vooraf al moet worden vastgelegd op welke uitgaven zal worden bespaard. Tegelijk kan het gebruik van die techniek als een te realiseren doelstelling ertoe leiden dat de OISZ een aantal investerings- en moderniseringsprojecten zullen (moeten) uitstellen, omdat de kredieten op de beheersbegroting niet langer volstaan om die projecten te realiseren.

2.2 Strijd tegen de sociale fraude

De opbrengst van de maatregelen inzake fraudebestrijding die in 2012 en 2013 zijn beslist, is begrepen in de ontvangsten en uitgavenramingen van de OISZ. Het Rekenhof merkt op dat de weerslag van die maatregelen op de begroting 2014 moeilijk kan worden geraamd en opgevolgd.

3 Globaal Beheer van de werknemers

3.1 Ontvangsten

De ramingen inzake lopende ontvangsten van de RSZ-Globaal beheer ingeschreven in de initiële begroting 2014 stijgen met 3,3 % in vergelijking met de aangepaste begroting 2013. De sociale bijdragen dalen (minder dan 1 %), de staatssubsidies stijgen met 7,7 %, de alternatieve financiering met 13,8 % en de andere ontvangsten met 7,4 %.

Tabel – Lopende ontvangsten 2014 van het globaal beheer voor werknemers, in miljoen euro

	Aangepaste begroting 2013	Initiële begroting 2014	Vershil (2014-2013)
Bijdragen	43.995,2	43.647,3	-347,9
Staatssubsidies (recurrent en specifiek)	11.087,9	11.939,6	851,7
Alternatieve financiering	11.570,7	13.167,0	1.596,3
Andere	2.886,5	3.099,2	212,7
Totaal	69.540,3	71.853,1	2.312,8

Bron: Algemene toelichting van 3 mei 2013 – Ontwerp van aanpassing van de begroting 2013 van de Staat (DOC 53 2768/001) en algemene toelichting van 31 oktober 2013 – Ontwerpbegroting 2014 van de Staat (DOC 53 3069/001).

De Staat kent sedert 2010 een aanvullende dotatie toe aan de RSZ-Globaal beheer om het ESR-evenwicht van de rekeningen van de sociale zekerheid te waarborgen.

De vermindering van de technische intrestvoeten die aan de kapitaaloverdrachten zijn gekoppeld, door het Fonds voor Arbeidsongevallen¹⁵³ zou in 2014 een aanvullende ontvangst van 16 miljoen euro moeten genereren.

De regering heeft beslist de vrijstelling van 1 % van de storting van de bedrijfsvoorheffing vanaf 2014 om te zetten in een vermindering met 1 % van de werkgeversbijdrage voor de sociale zekerheid¹⁵⁴. Volgens de berekeningen van de FOD Financiën zou die vermindering een impact hebben van 996 miljoen euro op de socialezekerheidsontvangsten, die wordt gecompenseerd door een stijging voor hetzelfde bedrag van de alternatieve financiering van de sociale zekerheid.

Het Rekenhof merkt op dat het effect van die bijdragedaling nog niet kon worden ingeschat door de RSZ en dat deze daling ook gevolgen heeft op andere bedragen zoals de loonmatigingsbijdrage.

¹⁵³ De intrestvoeten worden afgestemd op de dalende evolutie van de markt: KB van 19 juli 2013 tot aanpassing van de interestvoet in de barema's die worden gebruikt in toepassing van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971. Indien de intrestvoeten dalen, moeten de kapitalen die de verzekeringsmaatschappijen overdragen, stijgen.

¹⁵⁴ Ministerraad van 10 oktober 2013.

3.2 Uitgaven

3.2.1 Evolutie van de lopende uitgaven en de kapitaaluitgaven

De ramingen inzake lopende uitgaven van de RSZ-Globaal beheer ingeschreven in de initiële begroting 2014 stijgen met 3,5 % ten opzichte van de aangepaste begroting 2013. De prestaties stijgen met 3,3 %, de kosten voor de uitbetaling en het beheer met 3,2 %, de externe overdrachten met 3,9 %, de overige uitgaven met 10,4 % (voornamelijk door de dienstencheques).

De ramingen inzake kapitaaluitgaven voor 2014 (63 miljoen euro) blijven stabiel in vergelijking met de aangepaste begroting 2013 (schommeling van minder dan 1 %).

Tabel – Lopende uitgaven 2014 van het Globaal beheer voor werknemers, in miljoen euro

	Aangepaste begroting 2013	Initiële begroting 2014	Vershil (2014-2013)
Prestaties buiten de geneeskundige verzorging, waarvan:	42.817,6	44.219,0	1.401,4
• <i>Uitkeringen</i>	6.290,7	6.606,7	316,0
• <i>Pensioenen</i>	21.576,6	22.395,6	819,0
• <i>Kinderbijslag</i>	4.671,4	4.697,8	26,4
• <i>Werkloosheid, brugpensioenen, loopbaanonderbrekingen</i>	9.788,1	10.022,1	234,0
• <i>Andere uitkeringen</i>	490,8	496,8	6,0
Welvaartsenveloppe	164,7	0	-164,7
Sociale fraude	-8,4	0	8,3
Betalings- en beheerskosten	1.244,9	1.284,9	40,0
Externe overdrachten	23.217,5	24.122,7	905,2
Overige	2.142,8	2.365,2	222,4
Totaal	69.579,1	71.991,8	2412,7

Bron: Algemene toelichting van 3 mei 2013 – Ontwerp van aanpassing van de begroting 2013 van de Staat (DOC 53 2768/001) en algemene toelichting van 31 oktober 2013 – Ontwerpbegroting 2014 van de Staat (DOC 53 3069/001).

3.2.2 Sociale prestaties (buiten geneeskundige verzorging)

De grootste stijgingen in het vlak van de begrotingsramingen 2014 inzake sociale prestaties, buiten de geneeskundige verzorging (+3,3 % in vergelijking met de aangepaste begroting 2013) hebben hoofdzakelijk betrekking op de RIZIV-uitkeringen (+ 5 %), de pensioenen (+3,8 %) en de werkloosheid (+ 2,4 %). Die evoluties hangen hoofdzakelijk samen met factoren in verband met het volume.

Pensioenen

- Raming van de pensioenuitgaven

De pensioenuitgaven in het stelsel van de werknemers worden voor 2014 geraamd op 22.395,6 miljoen euro, een stijging met 819 miljoen euro (+3,8 %) ten opzichte van de aangepaste begroting 2013.

In die ramingen is rekening gehouden met een besparing van 26,9 miljoen euro voor de structurele pensioenhervormingen van december 2011 die bij de tweede begrotingscontrole (juli 2013) werd opgelegd. Die besparing komt bovenop de besparing die al is begrepen in de initiële ramingen van de RVP (49,5 miljoen euro).

- Overdracht van uitgaven aan het RIZIV-Geneeskundige Verzorging

Op de pensioenen en aanvullende pensioenvoordelen is een bijdrage van 3,55 % verschuldigd voor de tak geneeskundige verzorging¹⁵⁵. Vanaf 1 januari 2014 neemt de RVP het beheer van die bijdragen over van het RIZIV¹⁵⁶. Vanaf die datum zijn de uitgaven voor het beheer van die bijdragen volledig ten laste van de RVP en neemt die laatste het personeel over dat bij het RIZIV belast was met het beheer van de bijdragen. Daartoe is in de beheersbegroting van de RVP voor 2014 een bijkomend krediet van 1,8 miljoen euro ingeschreven en is de beheersbegroting van het RIZIV met een zelfde bedrag verminderd.

Tot en met 2013 stortte de RVP aan het RIZIV alleen de bedragen die werden ingehouden op de pensioenen die de RVP betaalde, hetzij ongeveer 400 miljoen euro. Vanaf 2014 int de RVP ook de bijdragen die de andere uitbetalingsinstellingen inhouden. Die inhoudingen, geraamd op 600 miljoen euro, moeten ook aan het RIZIV worden doorgestort. Het Rekenhof merkt op dat de begroting van de RVP zoals die in de Algemene Toelichting is opgenomen, niet voorziet in die overdrachten en evenmin in de bijkomende ontvangsten.

- Overdracht van bijdragen aan de RSZPPO

De wet van 24 oktober 2011¹⁵⁷ wijzigt de overdracht van bijdragen tussen de pensioenstelsels van de openbare sector en die van de privé-sector¹⁵⁸. Wanneer een contractueel personeelslid vast benoemd wordt in een lokaal of provinciaal bestuur, is de RVP, vanaf 1 januari 2012, ertoe gehouden om de wiskundige reserves, opgebouwd in het pensioenstelsel van de werknemers, over te dragen aan de instelling (RSZPPO) die het wettelijk pensioenstelsel van deze openbare sector beheert.

Deze wetwijziging heeft tot gevolg dat deze overdrachten betaald moeten worden bij de vaste benoeming van het personeelslid en niet meer op het moment van de pensionering. De RSZPPO heeft ambtshalve onderzocht welke dossiers (vanaf 1 januari

¹⁵⁵ Uitgezonderd de pensioenen waarvan het maandelijkse bedrag minder bedraagt dan 1.413,84 euro voor een alleenstaande gepensioneerde of 1.675,59 euro voor een gepensioneerde met gezinslast (bedragen van toepassing vanaf 1/12/2012). Voor de bepaling van de maandelijkse bedragen worden pensioenvoordelen, uitgekeerd als een kapitaal, omgerekend naar maandelijkse bedragen.

¹⁵⁶ Wet van 13 maart 2013 tot hervorming van de inhouding van 3,55 % ten gunste van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en de solidariteitsbijdrage verricht op de pensioenen.

¹⁵⁷ Art. 43 van de wet van 24 oktober 2011 tot vrijwaring van een duurzame financiering van de pensioenen van de vastbenoemde personeelsleden van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten en van de lokale politiezones, tot wijziging van de wet van 6 mei 2002 tot oprichting van het fonds voor de pensioenen van de geïntegreerde politie en houdende bijzondere bepalingen inzake sociale zekerheid en houdende diverse wijzigingsbepalingen

¹⁵⁸ Artikel 1 van de wet van 5 augustus 1968 tot vaststelling van een zeker verband tussen de pensioenstelsels van de openbare sector en die van de privé-sector.

2012) mogelijk¹⁵⁹ in aanmerking komen voor de regularisatie. De ramingen variëren van 80.000 tot 140.000 dossiers waarvoor de RVP tussen 380 miljoen euro en 700 miljoen euro zou moeten overdragen aan de RSZPPO.

De RVP betaalt de overdrachten nog steeds op het moment van de pensionering en niet op het ogenblik van de vaste benoeming zoals artikel 43 van de genoemde wet van 24 oktober 2011 bepaalt. Om de transparantie van de overdrachten te garanderen, willen de betrokken instellingen hieraan pas uitvoering geven indien deze elektronisch kunnen vastgesteld worden, hetgeen in 2014 zou worden gerealiseerd.

RVA - werkloosheid, dienstencheques

- Uitgaven voor werkloosheid

Als gevolg van een arrest van het Grondwettelijk Hof¹⁶⁰ worden de opzeggingstermijnen voor arbeiders en bedienden vanaf 1 januari 2014 op elkaar afgestemd. Vanaf 2014 zal wat betreft de opzeggingstermijnen geen onderscheid meer worden gemaakt tussen arbeiders en bedienden. Omdat de opzeggingstermijnen voor arbeiders in de huidige regeling korter zijn dan deze voor bedienden, is na overleg met de sociale partners beslist om tijdens een overgangperiode een deel van de financiële lasten te laten dragen door de sociale zekerheid in de vorm van een ontslagcompensatievergoeding. Die vergoeding zal worden betaald door de RVA.

De ontslagcompensatievergoeding is gelijk aan het verschil tussen de ontslagvergoeding die de werkgever is verschuldigd krachtens de huidige wetgeving en de vergoeding waarop de arbeiders volgens de nieuwe regeling recht hebben. In 2014 geldt die regeling alleen voor ontslagen arbeiders die ten minste 20 jaar bij een zelfde werkgever hebben gewerkt, in 2015 en 2016 wordt die regeling uitgebreid tot de arbeiders die 15 resp. 10 jaar bij dezelfde werkgever hebben gewerkt.

Naar aanleiding van de voorbereiding van de begroting 2014 raamde de RVA de uitgaven voor 2014 op 57 miljoen euro. Het Rekenhof stelt vast dat geen uitgavenramingen beschikbaar zijn voor de volgende jaren.

- Uitgaven voor dienstencheques

Vanaf 1 januari 2014 wordt de prijs per dienstencheque opgetrokken van 8,50 euro naar 9 euro voor de eerste 400 cheques per persoon of de eerste 800 cheques per gezin en van 9,50 euro naar 10 euro voor de cheques boven dat plafond. Door die prijsverhoging zal de RVA 58 miljoen euro besparen. Ondanks die besparing, worden de uitgaven voor de dienstencheques in 2014 geraamd op 1.675 miljoen euro, wat een stijging is van 3,59 % ten opzichte van de ramingen in de aangepaste begroting 2013.

Kinderbijslag

De overgangsmaatregel van de maandelijkse leeftijdstoelagen ingevolge de hervorming van 1997 zal worden afgeschaft en zou in 2014 een uitgavenbesparing van 8,5 miljoen euro moeten opleveren.

Bovendien zal de wet in verband met de kinderbijslagen worden herzien om de daling van de jaarlijkse leeftijdstoelagen (schoolpremie) voor de meeste begunstigde kinderen

¹⁵⁹ Niet alle personeelsleden die vast benoemd werden, waren voordien ten laste van de regeling werknemers.

¹⁶⁰ Grondwettelijk Hof, arrest nr. 125/2011 van 7 juli 2011.

ten uitvoer te leggen. Via deze maatregel zou een besparing van 29,5 miljoen euro moeten kunnen worden gerealiseerd.

4 Globaal Beheer van de zelfstandigen

4.1 Ontvangsten

Tabel - Evolutie van de ontvangsten (in miljoen euro)

	Aangepaste begroting 2013	Initiële begroting 2014	Vershil 2014 - 2013
Bijdragen	3.855,5	3.801,5	-54,0
Staatstoelage	1.899,9	2.005,6	105,7
Alternatieve financiering	950,2	1.010,8	60,6
Andere	38,8	35,3	-3,5
Totaal	6.744,4	6.853,2	108,8

Bron: Algemene toelichting van 3 mei 2013 – Ontwerp van aanpassing van de begroting 2013 van de Staat (DOC 53 2768/001) en algemene toelichting van 31 oktober 2013 – Ontwerpbegroting 2014 van de Staat (DOC 53 3069/001).

Voor 2014 worden de totale ontvangsten van het RSVZ-Globaal Beheer geraamd op 6.853,2 miljoen euro, een stijging met 1,61% ten opzichte van de ontvangsten 2013 in de aangepaste begroting 2013. De stijging is het gevolg van de evolutie van de staatstoelage: in vergelijking met de aangepaste begroting 2013 stijgt de gewone staatstoelage met 22,5 miljoen euro en de bijzondere staatstoelage (“evenwichtsdotatie”) met 83,2 miljoen euro.

4.2 Uitgaven

Tabel - Evolutie van de uitgaven (in miljoen euro)

	Aangepaste begroting 2013	Initiële begroting 2014	Vershil 2014 - 2013
Prestaties	4.040,2	4.160,8	120,6
Uitkeringen RIZIV	378,5	392,5	14,0
Pensioenen	3.195,2	3.305,6	110,4
Gezinsbijslag	435,4	446,4	11,0
Faillissementsverzekering	14,7	15,0	0,3
Palliatieve zorgen	1,3	1,3	0,0
Welvaartsaanpassingen	15,1	0,0	-15,1
Beheers- en betalingskosten	95,3	104,0	8,7
Externe overdrachten	2.351,7	2.449,6	97,9
Andere	2,0	1,8	-0,2
Totaal	6.489,2	6.716,2	227,0

Bron: Algemene toelichting van 3 mei 2013 – Ontwerp van aanpassing van de begroting 2013 van de Staat (DOC 53 2768/001) en algemene toelichting van 31 oktober 2013 – Ontwerpbegroting 2014 van de Staat (DOC 53 3069/001).

Voor 2014 worden de uitgaven van het RSVZ-Globaal Beheer geraamd op 6.716,2 miljoen euro, een stijging met 3,5 % ten opzichte van de aangepaste begroting 2013.

5 RIZIV-Geneeskundige Verzorging

De begroting van de geneeskundige verzorging (zonder de uitkeringen) bedraagt 30.959,4 miljoen euro voor 2014. De ontvangsten en uitgaven zijn in evenwicht. In vergelijking met de aangepaste begroting 2013 is er sprake van een stijging met 3,65%¹⁶¹.

5.1 Ontvangsten

Tabel – Begroting van het RIZIV Geneeskundige Verzorging: ontvangsten 2013 en 2014 (in miljoen euro)

	Aangepaste begroting 2013	Begroting 2014	Vershil (2014-2013)
Eigen ontvangsten	5.327,7	5.467,2	139,5
Overdrachten vanuit de Globale Beheren RSZ en RSVZ	24.542,1	25.492,2	950,1
Basisbedrag	23.136,5	23.620,3	483,8
Alternatieve financiering	1.275,2	1.736,8	461,6
Gemengde loopbanen	130,4	135,1	4,7
Totale lopende ontvangsten	29.869,8	30.959,4	1.089,60

Bron: Algemene toelichting van 3 mei 2013 – Ontwerp van aanpassing van de begroting 2013 van de Staat (DOC 53 2768/001) en algemene toelichting van 31 oktober 2013 – Ontwerpbegroting 2014 van de Staat (DOC 53 3069/001).

De eigen ontvangsten bestaan uit een bedrag van 2.839,1 miljoen euro afkomstig van de eigen alternatieve financiering van het RIZIV (+1,73 % in vergelijking met de aangepaste begroting 2013), uit een bedrag van 1.018 miljoen euro afkomstig van de bijdragen gepensioneerden en van de persoonlijke bijdragen (+3,61 % in vergelijking met de aangepaste begroting 2013) en uit een bedrag van 1.610,2 miljoen euro dat afkomstig is van andere diverse ontvangsten (+3,58 % in vergelijking met de aangepaste begroting 2013).

Na een daling in 2013 stijgt de alternatieve financiering van het RIZIV via de Globale Beheren met 461,6 miljoen euro in 2014 (+36,20 % in vergelijking met de aangepaste begroting 2013), en dat ondanks de beslissingen van de regering om die financiering te begrenzen als compensatie voor de besparingsmaatregelen en de maatregelen om de ontvangsten te verhogen, die werden opgelegd bij de opmaak van de begroting voor geneeskundige verzorging.

¹⁶¹ Parl. stuk Kamer, DOC 53 – 2768/001 "Aanpassing van de begrotingen van ontvangsten en uitgaven voor het begrotingsjaar 2013 – Algemene toelichting", 3 mei 2013.

Regeringsmaatregelen

Bij de begrotingsaanpassingen in maart en juli 2013 en tijdens het begrotingsconclaf van oktober 2013 besliste de regering om de eigen ontvangsten van het RIZIV te verhogen, voornamelijk via de volgende maatregelen:

- 43,5 miljoen euro extra ontvangsten afkomstig van de farmaceutische sector, voornamelijk via de heffing die verschuldigd is als de begroting van de farmaceutische specialiteiten wordt overschreden (die op basis van de overschrijdingen in de voorgaande jaren op 24 miljoen euro wordt geraamd) en door de gedeeltelijke opheffing van de uitzondering die voor weesgeneesmiddelen geldt inzake de heffingen ten laste van de farmaceutische industrie (die ontvangst wordt geraamd op 11,6 miljoen euro);
- de inning van een aanvullende bijdrage ten belope van 4 miljoen euro in de sector van de medische hulpmiddelen.

5.2 Uitgaven

Tabel – Begroting van het RIZIV Geneeskundige Verzorging: uitgaven 2013 en 2014 (in miljoen euro)

	Aangepaste begroting 2013	Begroting 2014	Vershil (2014-2013)
Prestaties geneeskundige verzorging	26.676,6	27.861,6	1.185,0
Administratiekosten	992,3	1.010,3	18,0
Andere uitgaven	2.200,9	2.087,5	-113,4
Totale lopende uitgaven	29.869,8	30.959,4	1.089,6

Bron: Algemene toelichting van 3 mei 2013 – Ontwerp van aanpassing van de begroting 2013 van de Staat (DOC 53 2768/001) en algemene toelichting van 31 oktober 2013 – Ontwerpbegroting 2014 van de Staat (DOC 53 3069/001).

Bepaling van de globale begrotingsdoelstelling

Op 14 oktober 2013 keurde de algemene raad van het RIZIV de jaarlijkse globale begrotingsdoelstelling voor de verzekering geneeskundige verzorging goed, alsook de partiële begrotingsdoelstellingen¹⁶².

Vanaf 2014 mag de globale begrotingsdoelstelling 3 % groeien ten opzichte van die van het voorgaande jaar¹⁶³, verhoogd met de geraamde gezondheidsindex, die voor 2014 neerkomt op 1,4 %. De indexeringsmassa die vervat is in de begrotingsdoelstelling, beloopt 384,7 miljoen euro. Volgens de technische ramingen van het RIZIV van september 2013 zou het resultaat van de indexering van de tarieven, prijzen en terugbetalingen in de begroting geneeskundige verzorging 2014 echter slechts 261,5 miljoen euro bedragen. Dat is een verschil van 123,2 miljoen euro¹⁶⁴.

¹⁶² Artikel 40, §1, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994 en begrotingsdocument ARGV 2013/078.

¹⁶³ Artikel 40 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994. Voor boekjaar 2013 was er een groeinorm van 2%.

¹⁶⁴ RIZIV, nota ARGV 2013/078 van 15 oktober 2013: niet alle bedragen worden aangepast aan de gezondheidsindex en sommige bedragen worden niet geïndexeerd.

De globale begrotingsdoelstelling 2014 stijgt met 4,44¹⁶⁵ % ten opzichte van de begrotingsdoelstelling 2013 en bedraagt 27.861,6 miljoen euro.

De aldus berekende globale begrotingsdoelstelling 2014 is 771,8 miljoen euro hoger dan de technische ramingen (verwachte uitgaven) van het RIZIV van september 2013 (27.089,8 miljoen euro). Die houden rekening met de besparingsmaatregelen waartoe de regering tot juli 2013 besliste. Door maatregelen om de technische ramingen bij te sturen en doordat nieuwe initiatieven werden ontplooid in oktober 2013, is het verschil toegenomen tot 777,5 miljoen euro¹⁶⁶. Omdat die marge binnen de begrotingsdoelstelling niet wordt gefinancierd, daalt ook het bedrag van de alternatieve financiering dat via de Globale Beheren aan het RIZIV wordt toegekend.

Regeringsmaatregelen

De regering heeft tijdens de begrotingsaanpassingen van maart en juli 2013 al 261,2 miljoen euro aan besparingsmaatregelen genomen voor 2014. De maatregelen die de regering nam om de stijging van de uitgaven die in de begrotingsdoelstelling van de geneeskundige verzorging vervat zijn, te beperken, zijn vooral de volgende besparingen:

- 97 miljoen euro in de farmaceutische sector (waaronder een prijsdaling van nagenoeg 29 miljoen euro bij de geneesmiddelen, een besparing van 25 miljoen euro bij de terugbetalingen van geneesmiddelen in de klasse van de statines, het begrenzen van de terugbetalingen voor niet-gepatenteerde molecules tot 19 miljoen euro en een vermindering met 10 miljoen euro van de enveloppe voor geneesmiddelen die worden afgeleverd aan ziekenhuispatiënten) ;
- 66,3 miljoen euro in de sector van de artsen (waaronder een daling met 32,7 miljoen euro van de forfaits per voorschrift voor ambulante klinische biologie, en het wegwerken van de overschrijding van 10 miljoen euro inzake reanimatie);
- 28,9 miljoen euro in de sector van de ziekenhuizen (waaronder 10 miljoen euro om het mini-dagforfait op te nemen in de begroting van de financiële middelen);
- 20 miljoen euro in de sector van de implantaten;
- 11 miljoen euro als gevolg van het feit dat de ziekteverzekering van het diplomatiek personeel dat in België verblijft niet langer ten laste wordt genomen. Het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer bepaalt dat die ziekteverzekering ten laste wordt genomen door het land dat het personeel uitzendt en niet door het gastland;
- 38,4 miljoen euro in de andere sectoren van de geneeskundige verzorging.

Tijdens het begrotingsconclaaf van oktober 2013 werden nieuwe initiatieven goedgekeurd voor een globaal bedrag van 20,3 miljoen euro aan bijkomende uitgaven (waaronder de verhoging van het bedrag waarin het sociaal akkoord 2013 voorzag voor de toekenning van het barema aan zorgkundigen in ziekenhuizen, voor een bedrag van 14,2 miljoen euro).

De cijfers van het RIZIV werden bovendien gecorrigeerd om rekening te houden met een overschrijding van de gezondheidsindex in juni 2014, terwijl die aanvankelijk gepland was in mei 2014 (impact van 14,1 miljoen euro), en om rekening te houden met de bedragen die bestemd zijn voor maatregelen die pas op 1 januari 2014 in werking zullen treden (impact van 11,6 miljoen euro).

¹⁶⁵ De gezondheidsindex wordt niet opgeteld, maar berekend op basis van het bedrag tegen 103 %.

¹⁶⁶ RIZIV, nota ARGV 2013/078 van 15 oktober 2013. Als gevolg van die aanpassingen belopen de uitgaven 2014 naar schatting 27.084,1 miljoen euro.

De uitgaven die vervat zijn in de globale begrotingsdoelstelling 2014 liggen 3,65 % hoger dan de geraamde voorlopige realisaties voor 2013¹⁶⁷, rekening houdend met de besparingsmaatregelen en de onderbenutting¹⁶⁸. De stijging zou dus lager zijn dan de toename van de uitgaven die in 2013 zijn gedaan voor geneeskundige verzorging ten opzichte van 2012 en die naar schatting 4,59 % bedraagt¹⁶⁹.

Het Rekenhof stelt vast dat een aantal besparingsmaatregelen waartoe de algemene raad besliste, nog niet in detail zijn uitgewerkt. Zo is er bij de resultaten van de taskforce die 86,1 miljoen euro aan bezuinigingen moet zien te vinden, een besparing van 12 miljoen euro vermeld dankzij een actieplan dat streeft naar een goede besteding, controle en fraudebestrijding, zonder de sector en de aard te preciseren. De concrete maatregelen in dat verband liggen nog ter tafel. Ze zouden in de loop van het 1^e trimester 2014 ten uitvoer moeten worden gebracht.

Voor heel wat besparingsmaatregelen waartoe de regering besliste, zijn nieuwe procedures of een wettelijke grondslag nodig, of moeten bestaande procedures worden aangepast. De maatregelen van maart, juli en oktober 2013 treden op verschillende data in werking. Sommige maatregelen uit 2013 zijn al geïmplementeerd of in uitbouw. De meeste maatregelen treden in werking op 1 januari 2014. De invoering, de toepassing van de besparingsmaatregelen en de verwachte onderbenutting (dalend verbruik en bevriezing van bestemde bedragen) moeten regelmatig gecontroleerd worden.

Hoewel het RIZIV over verschillende systemen beschikt om de begrotingsuitgaven op te volgen¹⁷⁰, moet de frequentie van de controles worden opgedreven om de resultaten van nabij te kunnen volgen en in voorkomend geval bijsturingsmaatregelen te nemen die toelaten de regeringsbeslissingen in acht te nemen.

¹⁶⁷ Nota CGV 2013/301 Verzekeringscomité van 12 september 2013. De uitgaven zullen in 2013 naar schatting 26.131,5 miljoen euro belopen.

¹⁶⁸ Nota ARGV 2013/078 Algemene raad van het RIZIV van 15 oktober 2013. De uitgaven zullen in 2014 naar schatting 27.084,1 miljoen euro belopen, wat neerkomt op een stijging met 952,6 miljoen euro.

¹⁶⁹ Nota CGV 2013/106 Evolutie van de maandelijkse uitgaven van de verzekering geneeskundige verzorging - December 2012, 16 april 2013. De geraamde uitgaven bedragen naar schatting 24.984,9 miljoen euro voor 2012 en 26.131,4 miljoen euro voor 2013, wat neerkomt op een stijging met 1.146,5 miljoen euro.

¹⁷⁰ Het gaat meer bepaald om het systeem voor permanente audit van het RIZIV, alsook om een systeem dat toelaat de uitgaven op te volgen door middel van het kliksysteem (dat geeft een waarschuwing als een partiële begrotingsdoelstelling overschreden dreigt te worden).

Er bestaat ook een Franse versie van dit verslag.
Il existe aussi une version française de ce rapport.

ADRES

Rekenhof
Regentschapsstraat 2
B-1000 Brussel

TEL.

+32 2 551 81 11

FAX

+32 2 551 86 22

www.rekenhof.be